A

DUNÁNTÚLI ÁG. HITV. EVANGEL. EGYHÁZKERÜLETI

SOPRONI LYCEUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1888/89-IKI TANÉVRŐL.

KÖZZÉ TESZI

MÜLLNER MÁTYÁS,

LYCEUMI IGAZGATÓ.

SOPRON,

NYOMATOTT LITFASS KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1889.

A

DUNÁNTÚLI ÁG. HITV. EVANGEL. EGYHÁZKERÜLETI

SOPRONI LYCEUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1888/89-IKI TANÉVRŐL.

KÖZZÉ TESZI

MÜLLNER MÁTYÁS,

LYCEUMI IGAZGATÓ.

SOPRON,

NYOMATOTT LITFASS KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1889.

REV 98

REV 2010

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

II.

A gymnásiumban elvégzett tananyag.

Az I. osztályban.

1. **Vallás,** hetenkint 2 óra. Ó-szövetségi történetek magyarázata. Kézikönyv: Pálfy J. bibliai történetek. Tanár Bancsó Antal.
2. **Latin,** het. 6 óra. Rendes alaktan szó- és irásbeli gyakorlatokkal. Kézik. Schultz-Dávid nyelvtana és olvasó s gyakorlókönyve. Tr. Scheffer Károly, osztálytanár.
3. **Magyar,** het. 6 óra. Az egész alaktan mondáttani alapon, olvasás, költeményeknek könyv nélkül való tanulása, otthoni dolgozatok. Kézik. Szinnyei J. rendszeres magy. nyelvtana és Lehr-Riedl. magy. olvasókönyve I. köt. Tr. Haniffel Sándor.
4. **Földrajz,** het. 3 óra. A magyar királyság részletes és Europa országainak általános földirata. Kézik. Némethy K. és Cserey Á. földrajza. Tr. Gecsányi Gusztáv.
5. **Mennyiségtan,** het. 3 óra. A számolási négy alapmivelet egész és tört számokkal. Kézik. Mocnik-Szabóky. Tr. Scheffer Károly.
6. **Mértanirajz,** het. 2 óra. Sikmértani idomrajzok. Kézik. Schröder K. vezérfonala. Tr. Malatides Sándor.
7. **Szépirás,** het. 1 óra. Vajda Pál szépirási mintái nyomán. Tr. Scheffer Károly.
8. **Ének,** het. 1 óra.
9. **Tornászat,** het. 2 óra.

A II. osztályban.

1. **Vallás,** het. 2 óra. Ujszövetségi történetek magyarázata Pálfy kézikönyve nyomán. Tr. Bancsó A.
2. **Latin,** het. 6 óra. Az egész alaktan szó- és irásbeli gyakorlatokkal és emlékeléssel. Kézikönyv Szénássy nyelvtana és olvasókönyve. Tr. Scheffer Károly.

3. **Magyar**, het. 5 óra. A határozók s összetett mondatok tüzetesen. Olvasás, költeményeknek könyv nélkül való tanulása; otthoni irásbeli dolgozatok. Kézikönyv: Szinnyei magyar nyelvtana; Lehr-Riedl olvasókönyve II. köt. Tr. Haniffel Sándor.
4. **Földrajz**, het. 3 óra. Európának mult évben az első osztályban nem tárgyalt államai, Ázsia s Afrika földirata. Kézik. Némethy és Cserey földrajza. Tr. Gecsányi Gusztáv, osztálytanár.
5. **Mennyiségtan**, het. 3 óra. Tizedes törtek és hármasszabály különböző alkalmazásaiban, Mocnik nyomán. Tr. Malatides Sándor.
6. **Mértanirajz**, het. 2 óra. A térbeli alaktan és távlattan elemei; ornamentalis rajz. Kézik. Schröder K. vezérfonala. Tr. Gecsányi G.
7. **Szépirás**, het. 1 óra. Tr. Scheffer Károly.
8. **Tornászat**, het. 2 óra.

A III. osztályban.

1. **Vallás**, het. 2 óra. A keresztény anyaszentegyház általános s a magyar evangyélmi egyház részletes története Pálfy kézikönyve nyomán. Tr. Fehér Sámuel.
2. **Latin**, het. 6 óra. A mondattan vázlata, egyszerü és összevont mondat. Tankönyv: Bartal-Malmosi mondattana és gyakorló könyve. Olvasmány: Róma története: előkor, királyok kora, s a köztársaság kezdete. Olvasókönyv: Elischer. Irásbeli gyakorlatok. Tr. Király Béla, osztálytanár.
3. **Magyar**, het. 3 óra. Rendszeres magyar nyelvtan. Olvasmányok elemzéssel, költemények könyv nélkül. Irásbeli gyakorlatok. Kézik. Szinnyei rendsz. magy. nyelvtana. Lehr-Riedl olvasókönyve. Tr. Király Béla.
4. **Német**, het. 4 óra. Olvasmány alapján név és igeragozás; beszédrészek; az egyszerü bővitett mondat; forditás, kisebb versek könyv nélkül; irásbeli dolgozatok. Kézik. Hoffmann M. német nyelvtana és olvasókönyve I. r. Tanár Scheffer Károly.
5. **Földrajz**, het. 2 óra. Amerika és Ausztralia földirata. Kézik. Visontay Borbás. Csillagászati és természetrajzi földrajz vázlata. Kézik. Scholz. Tr. Fehér S.
6. **Történelem**, het. 3 óra. Magyarország története Rajcsányi nyomán. Tr. Fehér S.
7. **Mennyiségtan**, het. 3 óra. Viszonyok, arányok s azok alkalmazása gyakorlati számvetésekre, Mocnik nyomán. Tr. Malatides S.

8. **Mértanirajz,** het. 2 óra. Construktiv planimetria, egyenes vonalu idomok meghatározása, felmérése, másolása, azok hasonlósága, összeillősége és symmetriája. A kör, a szög és a kör; a sokszög és a kör. Érintő s különféle körszerkesztések. Helyszinrajzolás és a nivellázás elemei. Tankönyv: Dr. Fodor és Wagner szerkesztő planimetriája. Tr. Gecsányi G.
9. **Tornászat,** het. 2 óra.

A IV. osztályban.

1. **Vallás,** het. 2 óra. Luther kátéja (Pálfy-féle kiadás) részletes tárgyalása, megfelelő szentiráshelyek s egyházi énekek emlékelésével. Tanár: Bancsó A. osztálytanár.
2. **Latin,** het. 5 óra. Mondattan: összetett mondatok. Kézikönyv: Bartal-Malmosi mondattana és gyakorlókönyve. Prózai olvasmány: A plebejusok és patriciusok egyenetlenkedése, a decemvirek; költői olvasmány: Phaedrus meséiből 13, Ovidiusból: Romulus és Remus megmentése, Roma alapitása és Remus halála, Gabii városának bevétele, a Fabiusok veszte, Phaëton. Olvasókönyv: Elischer. Iskolai és házi irásbeli gyakorlatok. Tr. Király Béla.
3. **Magyar,** het. 3 óra Stilisztika a verstan elemeivel. Kézik. Góbi Imre stilisztikája és olvasókönyve, Hosszabb olvasmány: Arany Toldi estéje, a tanult stilisztikai kellékek eszmélteto, magyarázó kiemelésével. Havonként irásbeli dolgozat. Szebb költemények s Toldi estéjéből egyes részek könyv nélkül. Tr. Fejér Lajos.
4. **Német,** het. 3 óra. Szóképzés; mondattan; a mondat és bővitései, az összevont mondat, az összetett mondat, mondatkötés, mondatszerkezet, főnévi, jelzői, határozói mondatok; a mellékmondatok röviditése. Olvasmány, elemzés, forditás. Költemények: das Riesenspielzeug, der Ostermorgen, der Sänger, das Schloss Boncourt, der Postillon, der betrogene Teufel, der Traum, die ungarische Haide. Irásbeli dolgozatok. Kézik. Hoffmann M. német nyelvtana s olvasókönyve II. r. Tr. Király Béla.
5. **Földrajz,** het. 2 óra. Az osztrák-magyar monarchia politikai földrajza, Visontai nyomán. Tr. Gombótz Miklós.
6. **Történelem,** het. 3 óra. Ókor története a római királyság bukásáig. Kézik. Ribáry. Tr. Fehér S.
7. **Mennyiségtan,** het. 3 óra. Algebrai alapműveletek egész és törtszámokkal és hatványozás. Mocnik nyomán. Tr. Malatides Sándor.

8. **Mértanirajz**, het. 2 óra. Görbevonalu idomok, Mayerhoffer és Wagner nyomán. Nevezetesebb épitészeti stylek. Tr. Gecsányi G.

9. **Természetrajz**, het. 2 óra. Chemiai előismeretek; az ásványok nevezetesebb tulajdonságai nyomán ásványtan; egy pár fontosabb sziklafaj után földünk alakulatáról. Kézik. Roth Samu ásványtana. Tr. Gecsányi G.

10. **Tornászat**, het. 2 óra.

Az V. osztályban.

1. **Vallás**, het. 2 óra. Az ó- és ujszövetségi könyvek és az ó-szövetségi vallási szokások ismertetése Pálfy nyomán; bibliai olvasmányok. Tr. Bancsó A.

2. **Latin**, het. 5 óra. Livius XXI. egészen. Kézik. Bartal-Malmosi jegyzetes kiadása. Költői olvasmány: Catullus I. VI. XII. Virgilius I., III., VII. Horatius II., V., VI., VII., X., XIV., XV., XVI. Tibullus I., V. Propertius II., IV. Ovidius I., IV. Martialis I., XX. Kézik. Dávid Pozder: Anthologia latina. Irásbeli dolgozatok Pirchala nyomán. Tr. Király Béla.

3. **Görög**, het. 4 óra. Nyelvtan a $\mu\iota$ végü igékig megfelelő gyakorlatokkal Schenkl Ábel nyomán. Tr. Thiering Károly.

4. **Magyar**, het. 3 óra. Szerkezettan és verstan Torkos irálytana nyomán; megfelelő olvasmányok, különösen Arany balladái; havonként egy otthoni dolgozat; előadási gyakorlatok. Tr. Malatides S.

5. **Német**, het. 3 óra. Herder Cid-románcai; prózai olvasmányok; nyelvtani ismétlések; egyes Cid románczok és több kisebb elbeszélő költeménynek könyv nélkül való tanulása és havi dolgozatok. Kézik. Herder Cidje és dr. Heinrich G. Deutsches Lehr- und Lesebuch I. k. Tr. Haniffel S. osztálytanár.

6. **Történelem**, het. 3 óra. Ókor története Róma alapitásától kezdve és a középkor története a frankokig. Ribáry kézikönyve szerint. Tr. Fehér S.

7. **Mennyiségtan**, het. 4 óra. Elsőfoku határozott egyenletek egy és két ismeretlennel, hatványok egész positiv kitevőkkel, a kéttagu kifejezés négyzete, köbe és magasabb hatványai, számtani sor, négyzetgyök, irrationalis négyzetgyök közelitő értéke, számmiveletek gyökkifejezésekkel. A sikmértan főbb tételei u. m. az összeillőségre és hasonlóságra vonatkozó tételek és szerkesztések, területszámitás. Tank. Mocnik-Klamarik-Wagner algebrája és geometriája. Tr. Renner János.

8. **Természetrajz**, het. 2 óra. Növénytan, a növényeknek alak- és élettani ismertetése után azok rendszertana. Kirándulások a szabadba. Kézik. Roth S. növénytana II. kiadás. Tr. Gecsányi G.
9. **Tornászat**, het. 2 óra.

A VI. osztályban.

1. **Vallás**, het. 2 óra. Egyetemes egyháztörténelem, Pálfy nyomán. Tr. Fehér S.
2. **Latin**, het. 6 óra. Virg. Aen. II. 1—804. elemzően; a VIII. könyv cursim (Pirchala-féle jegyzetes kiadás); Salustius: Jugurtha 1—16 és Marius beszéde 85 c. elemzőleg; Jugurtha 86. végig cursim, (Bartal-Jánosi jegyzetes kiadás). Amott Virgilius, itt Salustius irói munkásságának ismertetésével. Magánolvasmányul ugyancsak Virg. és Salust. szolgált. Az iskolai olvasmányokhoz alkalmazott stilusgyakorlatok, olykor-olykor latinból magyarra ex tempore történő fordítással váltogatva. Könyvnélküli. Wilkinsnek „Római régiségek" cz. könyvecskéjéből az olvasmányhoz vágó szakaszok kivált a hit- és vallásos élet köre. Tr. Fejér Lajos, osztálytanár.
3. **Görög**, het. 5 óra. A nyelvtan befejezése. Xenophon Anabasisának egy szakasza; Homer Odysseája I. egészen, és III egy része; nyelvtani gyakorlatok. Tr. Thiering K.
4. **Magyar**, het. 3 óra. I. a dráma szerkezete Shakespeare Coriolánja alapján; II. Rhetorika, a prózai műfajok elmélete tekintettel történeti fejlődésükre. Havonként egy otthoni dolgozat. Kézik. Góbi Imre Rhetorikája és olvasókönyve Tr. Gombótz Miklós.
5. **Német**, het. 3 óra. Románcok s balladák Bürger, Göthe, Schiller, Chamisso, Uhland s Heinetől; prózai olvasmányok, az olvasott költeményeknek könyv nélkül való tanulása, nyelvtani ismétlések és havi dolgozatok. Kézik. dr. Heinrich G. Lehr- und Lesebuch II. k. Tr. Haniffel S.
6. **Történelem**, het. 3 óra. Középkori történelem Nagy Károly halálától kezdve és ujkori történelem a harmincz éves háboruig Ribáry kézikönyve szerint. Tr. Fehér S.
7. **Mennyiségtan**, het. 3 óra. Negativ és tört kitevős hatványok és gyökök; irrationalis egyenletek könnyebb alakjai; a logarithmusok tana és számolás logarithmusokkal, logarithmusi egyenletek. — A kör kerülete és területe; goniometria és trigonometria, algebrai kifejezések geometriai szerkesztése. Tankönyv: Mocnik-Klamarik-Wagner algebrája és geometriája. Tr. Renner J.

8. **Természetrajz**, het. 3 óra. Állattan, az állatok szerveinek leirása és azok életműködéseinek méltatása nyomán a nevezetesebb állatok rendszertana. Bogárgyűjtésről és gyűjteménykészitésről. Kézik. Roth S. állattana. Tr. Gecsányi G.
9. **Tornászat**, het. 2 óra.

A VII. osztályban.

1. **Vallás**, het. 2 óra. A magyarhoni ev. egyház története Pálfy kézikönyve nyomán. Tr. Müllner Mátyás igazgató.
2. **Latin**, het. 4 óra. Plautusnak Pseudolus, Stichus, Bachides vigjátéka (kihagyással) elemezve; Asinaria Curculio, Amphitruo, Rudens pedig válogatott szakaszokban cursim (összesen 2239 s.) a latin irodalomtörténet megfelelő szakaszának átvételével; Cicero: „Pro Roscio" 12—38 elemezve, (Köpesdi-féle kiadás). Cicero életrajza s irói munkásságának ismertetése. Magán szorgalmuk Virg. Aen-ből kijelelt szemelvényekre és Cicerora volt irányitva. Irásbeli gyakorlatok a VI. osztálynál jelzett módon. Könyvnélküli. Tr. Fejér L.
3. **Görög**, het. 5 óra. Görög lyrikusok (Boros kiadása); Herodotból egyes szakaszok (Hintner kiadása), Homer Iliásának III. és az V. egyes részei. Tr. Thiering K.
4. **Magyar**, het. 3 óra. Költészettan. Aesthetikai alapfogalmak; a költői műfajok elmélete olvasmányok alapján. Havonként egy irásbeli dolgozat. Kézik. Greguss költészettana és Névy olvasókönyve a poetikához. Tr. Gombótz M.
5. **Német**, het. 3 óra. Göthe Hermann und Dorotheája, Schiller W. Tellje; prózai olvasmányul részletek Schiller harmincz éves háborujából, Schillernek der Kampf mit dem Drachen, der Graf von Habsburg, das eleusische Fest czimü költeményeinek könyv nélkül való tanulása és havi dolgozatok. Tr. Haniffel S.
6. **Történelem**, het. 3 óra. Ujkori történelem 1688-tól a legujabb időkig, Ribáry kézikönyve szerint, és politikai földrajz Scholcz nyomán. Tr. Fehér S. osztálytanár.
7. **Mennyiségtan**, het. 3 óra. A vegyes másodfoku egyenlet általános tárgyalása, complex számok, a két ismeretlennel biró másodfoku egyenlet egyszerübb alakjai; binomialis és másodfokuakra redukálható felsőbb foku egyenletek, a másodfoku függvény maximuma és minimuma, a geometriai sor és alkalmazása a szakaszos tizedes törtekre, kamatoskamat számitás. A stereometria alapvető tételei, a testek felszinének és térfogatának számitása. Kézik. Mocnik-Klamarik-Wagner. Tr. Renner J.

8. **Természettan**, het. 3 óra. Az anyag szerkezetére vonatkozó fontosabb ismeretek, a szilárd testek mechanikája. Tankönyv: Czógler Alajos természettana. Tr. Renner J.
9. **Bölcsészeti előtan**, het. 2 óra. Lélektan Böhm Károly nyomán. Tr. Gombótz M.
10. **Tornászat**, het. 2 óra.

A VIII. osztályban.

1. **Vallás**, het. 2 óra. Hit- s erkölcstan Bancsó Antal kézik. nyomán. Tr. Poszvék S.
2. **Latin**, het. 5 óra. Horatius: 21 válogatott ódája és ars poëtikája elemezve (Bartal-Malmosi-féle kiadás). A költő életrajza kora történelmének keretében, és műveinek ismertetése tekintettel az illető műfaj fejlődésére. A Horatius és Berzsenyi lyrája közt megvonható párhuzam. — Tacitus Annales 1—30 elemezve (Budavári magyarázatos kiadása). Tacitus életrajza, irói munkásságának, modorának jellemzése. — Magánolvasmányi anyagul válogatott darabok Horatiusból, könnyebb ódák s epistolák vegyest. Irásbeli gyakorlatok a VI. osztálynál jelzett módon. Könyvnélküli. Wilkins segédkönyvéből az olvasmányok tárgykörébe illő fejezetek, főleg a magán régiségek. Tr. Fejér L.
3. **Görög**, het. 4 óra. Sophocles: Antigone; Plato: Criton és az apologia egyes szakaszai: Homer Iliásából válogatott szakaszok. Tr. Thiering K.
4. **Magyar**, het. 3 óra. A magyar irodalom története Beőthy nyomán. Havonként egy irásbeli dolgozat. Tr. Fejér Lajos.
5. **Német**, het. 2 óra. Göthe Iphigeniája, részletek Goethe Wertherjéből, Briefe aus der Schweiz czimü munkájából és ugyanattól die Natur. Könyvnélkül: das Lied von der Glocke Schillertől; a német nyelv és irodalom történetének rövid áttekintése, havi dolgozatok. Tr. Haniffel S.
6. **Történelem**, het. 3 óra. Magyarország története Ribáry nyomán. Tr. Gombótz M. osztálytanár.
7. **Mennyiségtan**, het. 2 óra. Kamatos kamatszámitás befejezve, kapcsolástan, binomi tétel. A mennyiségtan egyes részeinek ismétlése. Tankönyv: Mocnik-Klamarik-Wagner algebrája és geometriája. Tr. Renner J.
8. **Természettan**, het. 4 óra. A mechanika befejezése, hőtan, hangtan, fénytan, elektromosság. Tankönyv: Czogler Alajos természettana. Tr. Renner J.
9. **Bölcsészeti előtan**, het. 2 óra. Logika, Joly nyomán. Tr. Gombótz M.
10. **Tornászat**, het. 2 óra.

II.

A bölcsészet-theologiai intézetben előadott tárgyak.

a) Az első évi tanfolyamban:

1. Bölcsészet története het. 3 órában. Tr. Gombótz M.
2. Theologiai encyclopaedia I. félévb. het. 3 óráb. Tr. Bancsó Antal.
3. Neveléstan II. félévben het. 3 órában. Tr. Bancsó A.
4. Héber nyelvtan olvasmányokkal het. 3 óráb. Tr. Poszvék Sándor dékán.

b) Az első és másod évi tanfolyamban:

1. Aesthetika I. félévb. het. 3 óráb. Tr. Gombótz M.
2. Logika és metaphysika II. félévb. het. 3 óráb. Tr. Gombótz M.
3. Egyháztörténelem: régi és középkor III. Incze koráig, het. 5 óráb. Tr. Müllner M. igazgató.

c) A másod és harmad évi tanfolyamban:

1. Ó-szövetség magyarázata, nevezetesen I. félévben Ruth könyve, Jónás és Samuel I. könyvéből egyes szakaszok; II. félévben válogatott zsoltárok és Ezsaiásból egyes szakaszok het. 3 óráb. Tr. Poszvék S.
2. Homiletika I. félévb. het. 2 órában. Tr. Poszvék S.
3. Katechetika II. félévb. het. 2 órában. Tr. Poszvék S.
4. Dogmatika I. félévb. het. 4, a II. félévb. het. 3 óráb. Tr. Bancsó A.
5. Ószövetségi bevezetés I. félév het. 2, II-dik félévb. het. 3 óráb. Tr. Bancsó A.

d) A harmadik évi tanfolyamban:

1. Egyházjogtan het. 2 óráb. Tr. Poszvék S.

e) Mind a három évfolyambeliek közös tárgya:

1. Ujszövetség magyarázata, nevezetesen János evangyelioma het. 3 óráb. Tr. Müllner M.
2. Az evangyelmi perikopák gyakorlati magyarázata het. 1 óráb. Tr. Poszvék S.

3. Latin olvasmányok, nevezetesen I. félévb. Cicero de officiis II-ik könyve; II. félévb. a formula concordiae epitomeje het. 2 órában. Tr. Müllner M.
4. Homiletikai és katechetikai gyakorlatok, Poszvék S. dékán vezetése alatt het. 2 órában.
5. Egyházi énekgyakorlatok, Király Béla tr. vezetése alatt heti 1 órában.
6. Mind a három évfolyambeliek tagjai voltak a theologiai egyletnek, Poszvék dékán elnöklete alatt.

III.

Tanári személyzet.

a) Rendes tanárok.

A tanár neve	Tantárgy (A római szám az osztályt, az arabs szám a hetenkénti órák számát jelzi)	Heti órák száma	Jegyzet
Bancsó Antal	Vallás: I., 2, II., 2, IV., 2, V., 2, theol. encykl. s nevelést. 3, dogmatika 3, ó-szöv. bevezetés 3.	17	A IV. osztály osztálynoka s tanári értekezleti jegyző.
Fehér Sámuel	Vallás: III. 2, VI. 2. Földrajz: III. 2. Történelem: III. 3, IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3	21	A VII. osztály osztálynoka, tanít a tanitóképezdében is.
Fejér Lajos	Latin: VI. 6, VII. 4, VIII. 5. Magyar: IV. 3, VIII. 3.	21	A VI. oszt. osztálynoka, az ifj. magy. társaság elnöke
Gecsányi Guszt.	Földrajz: I. 3, II. 3. Mértanirajz: II. 2, III. 2, IV. 2. Természetrajz: IV. 2, V. 2, VI. 3.	19	A II. oszt. osztálynoka, a term. rajzi muz. őre, tanitotta a szabadkézi rajzot és a VI., VII. s VIII. oszt. a gymnastikát.
Gombótz Miklós	Magyar: VI. 3, VII. 3. Földrajz: IV. 2. Történelem: VIII. 3. Propaedeut: VII. 2, VIII. 2. Bölcs. története 3, aesth. log s metaph. a theologiában 3.	21	A VIII. osztály osztálynoka; tápintézeti gondnok.
Haniffel Sánd.	Magyar: I. 6, II. 5. Német: V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 2.	22	Az V. osztály osztálynoka; tanitotta a franczia nyelvet is het. 4 órában.
Király Béla	Latin: III. 6, IV. 5, V. 5. Magyar: III. 3. Német: IV. 3.	22	A III. oszt. osztálynoka; tanitotta a műéneket, vezette az ifjusági zeneegyletet.
Malatides Sánd.	Magyar: V. 3. Mennyiségt.: II 3, III. 3, IV. 3. Mértani rajz: I. 2.	14	
Müllner Mátyás	Vallás: VII. 2. Uj-szövetségi magyarázat 3, egyháztört. 5, latin 2.	12	Igazgató, a lyceumi könyvtár könyvtárnoka, a tanári nyugdijalap s több rendbeli alapitványok kezelője.
Poszvék Sándor	Vallás: VIII. 2. Hébernyelv s ó-szövets. exeg. 6, homil s katech. 2, hom. s kat. gyakorl. 2, egyházjog 2, gyakorl. exeg. 1.	15	A theologiai intézet dékánja s a theol. egylet elnöke s egyházkerületi számvevő.
Renner János	Mennyiségtan: V. 4, VI. 3, VII. 3, VIII. 2. Természettan: VII. 3, VIII. 4.	19	A természettani szertár őre.
Scheffer Károly	Latin: I. 6, II. 6 Német: III. 4. Mennyiségtan: I. 3. Szépirás: I. 1, II. 1.	17	Az I. osztály osztálynoka és egyházk. pénztárnok. tanít a tanitóképezdében is.
Thiering Károly	Görög: V. 4, VI. 5, VII. 5, VIII. 4.	18	

b) Rendkivüli és melléktanárok.

1. A műéneket Király Béla tr. vezette és pedig az I. osztály összes tanulóit het. 1 órában megismertette a kótarendszerrel s a hangjegyek szerinti éneklésben gyakorolta; a II. III. s IV. osztály tanulóiból gyermekkart, a főgymnásium tanulóiból pedig férfikart állitott össze s gyakorolta a műénekben het. egy-egy órában; a hittanulókat pedig az egyházi chorálokban gyakorolta het. 1 órában.
2. Az ifjusági zenetársaságot Király Béla tr. vezette mint elnök; a zenekart Izák Pál theol. vezette minden dijazás nélkül.
3. Haniffel Sándor tanár a franczia nyelvben oktatta a kezdőket s a haladottabbakat külön-külön csoportban hetenkint két-két órában.
4. Gecsányi Gusztáv tr. a szabadkézi rajzot tanitotta hetenkint 4 órában.
5. A tornászati gyakorlatokat Göhring Theofil és Gecsányi G. trk. vezették, amaz az I—V. oszt. 4 külön csapatban, emez a VI—VIII. oszt. két külön csapatban hetenkénti két-két órában.
6. A gyorsirói kör vitairási óráit az igazgató felügyelete alatt Pröhle Henrik VIII. oszt. vezette. Tanfolyam vezetők: Petőcz Ferencz VIII. oszt. és Pröhle Vilmos VI. oszt. tanulók.
7. Tiszt. dr. Kiss Ignácz képezdei hittanár a kath. növendékeket oktatta vallásukban.
8. Grünwald Márk rabbi helyettes a mózeshitü tanulókat oktatta vallásukban.

IV.

A gymnásiumban kötelezett tantárgyak hetenkénti óraszáma.

Osztály	Vallás	Latin	Görög	Magyar	Német	Földrajz	Történelem	Természeti tudományok	Mathematika	Mértani rajz	Propaedeutica	Gymnastika	Szépirás	Ének	Hetenkénti óraszám
I.	2	6	—	6	—	3	—	—	3	2	—	2	1	1	26
II.	2	6	—	5	—	3	—	—	3	2	—	2	1	—	24
III.	2	6	—	3	4	2	3	—	3	2	—	2	—	—	27
IV.	2	5	—	3	3	2	3	2	3	2	—	2	—	—	27
V.	2	5	4	3	3	—	3	2	4	—	—	2	—	—	28
VI.	2	6	5	3	3	—	3	3	3	—	—	2	—	—	30
VII.	2	4	5	3	3	—	3	3	3	—	2	2	—	—	30
VIII.	2	5	4	3	2	—	3	4	2	—	2	2	—	—	29
Összeg	16	43	18	29	18	10	18	14	24	8	4	16	2	1	221

V.

Tanszerek.

1. Könyvtár.

A lyceumi nagy könyvtár szerezményei. Vétel utján: Boyesen Göthe Faustja. — Sainte-Beuve: Arczképek a franczia ujabbkori társadalomból. — Concha: Ujabbkori alkotmányok, II. köt. — Leroy-Beaulieu: Az új socialismus. — Sorel: Europa és a franczia forradalom. — Thierry: Elbeszélések a rómaiak történetéből az V. században. — Magyarország bibliographiája 1712—1860-ig 1—3 füz. — Arany János hátrahagyott iratai. (folyt.) — Hartmann: Az emberszabásu majmok. — Darvai: Üstökösök és meteorok. — Heller: Az időjárás. — Magyar nyelvtörténeti szótár 1—5 füz. — Tóth Kálm. költeményei, 1 s 2 köt. — Badics: Petőfi költeményei magyarázata 1 s 2 köt. — Mátray: Fazekas Mih. élete. — Vajda János ujabb munkái 1 s 2 köt. — Szakuntala, ford. Fiók. — Lévay költeményei 1 s 2 köt. — Dezsewffy Aurél munkái. — Beöthy Zs.: Szinműirók és szinészek. — Mocsáry: Régi magy. nemes. — Dante: Isteni szinjáték, ford. Szász K. — Byron: Don Juan, ford. Ábrányi. — Jókai: Gr. Benyovszky élete. — Greguss: Széptan. — Radvánszky: Udvartartás. — Kuncz: A nemzet állam. — Magyar történeti életrajzok. — Marczali: Magyarország története II. József korában, 1 s 2 köt. — Sárosy Gy. összes munkái 1—3 köt. — Czakó összes müvei 1 s 2 köt. — Deák Ferencz emlékezete. — Császár: Korlátolt pontosságu számtan. — Ferenczi-Dostor: A determinansok alkalmazása. — Az oszt.-magy. monarchia irásban és képekben (folyt.) — Masznyik: Ev. dogmatika. — Csecsetka: Egyházjogtan. — Eötvös: Az egyházi közigazgatás kézikönyve (folyt.) — Szlavik: Bölcsészettörténet. — Pukánszky: Héber olvasókönyv. — Breznyik: a selmeczbányai ev. lyceum története III. füzet. — Historia hungarorum ecclesiastica Petri Bod, ed. Rauwenhoff, tom I. lib. 1, 2. — Müller: Handbuch d. klass. Alterthumswissenschaften (folyt.) — Ranke Weltgeschichte IX. köt. — Grimm: deutsch. Wörterbuch (folyt.) — Schmidt: Geheimnisse der hegelschen Dia-

lektik. — K. Fischer: Über d. menschl. Freiheit. — Beyschlag: Godofred. — Nebe: Die ev. Perikopen des Kirchenjahres. 1—3 köt. — Graf: Die geschichtl. Bücher de A. T. — Baur: Das deutsche ev. Pfarrhaus. — Hartmann: Wahrheit u. Irrthum im Darvinismus. — Schoppenhauer: Die Welt als Wille u. Vorstellung 1 s 2 köt. — Schoppenhauer: Parerga u. Paralipomena 1 s 2 köt. — Carriere: Jesus Christus u. die Wissenschaft der Gegenwart. — Carneri: Grundlegung der Ethik. — Mähly: Geschichte d. antiken Literatur. — Scherer: Zur Gesch. d. deutsch. Sprache. — Claus: Lehrbuch d. Zoologie. — Wüllner: Compendium d. Physik 1 s 2 köt. — Umlauft: Rundschau für Geographie u. Statistik 1 és 2 köt. — Weinstein: Handbuch d. physikalischen Massbestimmungen 1 s 2 köt. — Hesz: Das Süsswasseraquarium. — Dahn: Walhalla, germ. Götter u. Heldensagen. — Delbrück: Einleitung in das Sprachstudium. — Sanders: Neugriechische Grammatik. — Kellner: Elementargrammatik d. Sanskritsprache. — Monnier: Literaturgeschichte d. Renaissance von Dante bis Luther. — Gretschel u. Bornemann: Jahrbuch d. Erfindungen, 24-dik évf. — Eberhard: Synonymisches Handwörterbuch d. deutsch. Sprache. — Beyschlag: Aus dem Leben eines Frühvollendeten. — Wundt: Ethik. — Tschakert: Ev. Polemik. — Braun: Griechische Götterlehre. — Dziatzko: Phormio et Adelphoe. — Salustii opera omnia, cur. Bournouf. — Poëtae latini minores, illust. Lemaire. — Propertii elegiarum libri IV. — Catullus, Tibullus et Propertius. — M. Amar: Conciones poëticae. — Terentii comoediae apposita gallica interpretatione cur. Le Monnier. — Folyóiratok: Budapesti szemle. — Századok. — Egyetemes philologiai közlöny. — Magyar nyelvőr. — Természettudományi közlöny és népszerü természettudományi előadások. — Philosophiai szemle. — Natorp: Philosophische Monatshefte. — Literaturblatt für germ. u. romanische Philologie. — Zeitschrift für math. u. naturwiss. Unterricht. — Theol. Studien u. Kritiken. Ev. egyház és iskola. — Prot. egyházi és iskolai lap.

Adományok: A nagym. vallás- és közoktatásügyi minister ur részéről: A közoktatás állapotáról szóló XVII. jelentése (egy-egy példány a gymn. s theol. könyvtárra). — Mlts. s főtiszt. Karsay Sándor püspök ur részéről: Agenda az az szt. egyházi cselekedeteknek avagy szentségeknek és egyéb egyházi szolgálatoknak kiszolgáltatásának módja egyházi kanonokkal együtt. Samariában 1650. — T. Binder János ur, kőszegi ügyvéd részéről: Polydori adagiorium opus, és Magiri anthropologia h. e. commentarius in Ph. Melanchthonis libellum de anima. — Dr. Bergmann Frigyes ur részéről: Stickel sententiae Ali Ben Abi Taleb arabice et persice; Wahl neue arabische Anthologie, Tychsen Grammatik der arabischen Schriftsprache; Caspari Grammatica arabica; Froriep Corani caput primum. — Dr. Szilvásy Márton

ur részéről: Archeologiai Értesitő VI. köt. 1—5 sz. — A magy. tudományos akadémia részéről: Rentmeister: Lex falcidia; Fröhlich: Az electrodynamometer elmélete; A magy. tud. akadémia évkönyve XVII. köt. 6-dik darab; Szilágyi: Erdélyi országgyülési emlékek XIII. köt; Acsády Ig.: Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd uralkodása alatt; Magy. t. akadémiai almanach 1889-re; Beke Ant. és Barabás Sam.: I. Rákóczy György és a porta; Finály H.: Hogy is mondják ezt magyarul?; Halász Ig.: Svéd-Lap nyelv; Kunos Ig.: Ozman Török népköltési gyüjtemény II-dik köt.; A magy. t. ak. értesitője XXII. évf. 3—6 és XXIII. évf. 1—3 sz.; Emlékbeszédek V. 2—8; Értekezések a nyelv és széptudományok köréből XIV. 9, 10; Értekezések a természettud. köréből XVIII. 1—7; Értekezések a történelmi tudom. köréből XIII. 9—12 és XIV. 2—4; Értesitések a társadalmi tud. köréből IX. 10. és X. 1—3; Mathematikai és természettani értesitő VI. 4—9 és VII. 1—3; Math. s természettani közlemények XXIII. 1—4; Nyelvtudományi közlemények XXI. 1, 2; Értekezések a bölcsészeti tudom. köréből III, 1. — Dr. Németh Antal főigazgató ur részéről: Iskoláink közegészségi állapota. Összesen: 135 kötet s 45 füzet.

Az ifjusági magyar társaság szerzeményei: Farkas Géza: Hulló szirmok. — Kiss József: Ünnepnapok. — Lukán: Farzalia. — Findura; Fáy András élete és művei. — Hajnalka összes költeményei. — Zsoldos: Thukydides. — Szász K.: Tennyson Arthur király idylljei. — Endrődy: Heine költeményei. — Tömérdek: Költemények. — Kozma A.: A tegnap és a ma. — Hangay: Csörgő sapkás muzsa. — Exner: Egyszerüség és jókedv. — Palágyi: Petőfi. — Arany János hátrahagyott irataiból: I. és II. kötet. — Reviczky Gyula: Magány. — Greguss Ágost és Beőthy Zs.: Magyar balladák. — Bartók: Thurán Anna. — Csiky: A vasember. — Csiky: Czeczil házassága. — Csiky: Divatkép. — Legouvé: Jó rutnak lenni. — Goethe Faustja, ford. Szabó M. — Karczag: A hitves. — Monologok. — Duka: Kőrösi Csoma S.-ról. — Br. Radvánszky B.: Udvartartás és számadás könyve. — Erődy B.: Gulisztán. — Gonda Béláné: Eszmék és emlékek. — Legouvé L.: Az olvasás művészete. Finály H.: Hogy is mondják ezt magyarul? — Kemény: Férj és nő. — Turgenyev: Helena. — Scossa: Az élet iskolája. — Schack: Az élet meséiből. — Vértesi: Több országból. — Győry V.: Elbeszélések. — Abonyi: Magduska öröksége. — Tolstoy: Raszkolnikov. — Csiky: Arnold. — Verne: Haza Franciaországba. Egy sorsjegy. — Vértesi: A divat bolondjai. — Pulszky: Ábránd és valóság. — Utazás egy sirdomb körül. — Prém: Cseress Gábor. — Vas Gereben: Jurátus élet. Életunt ember. — Gr. Dezsewffy: Levelek. — Boruth El.: Próza. — Ipolyi A.: Beszédek. — Deák Fer. beszédei, összegyüjtötte: Kónyi M. — Tóth Kálmán: Összes költeményei. — Ferenczy: A magy. hirlapirodalom története. —

Simonyi: A magy. határozók. — Steuer: A székely nyelv hangjai. — József főherczeg: Czigány nyelvtan. — Fáylné: A magy. irónőkről. — Váli: Kuthy Lajos élete és müvei. — Mátray: Fazekas M. élete és müvei. — Deák F.: Gr. Csáky I. életrajza. — Salamon F.: Irodalmi tanulmányok. — Ballagi: A politikai irodalom Magy. országban. — Juste: Mária magyar királyné, ford. Szász. Adalékok a kényuralom ellenes mozgalmak történetéhez. — Michelet: A franczia forradalom története. — Mocsáry: A régi magyar nemes. — Sturm: Uj országgyülési almanach. — Szeberényi: Nazarenismus. — Jókai: Gr. Benyovszky M. emlékiratai. — Podmaniczky: Napló töredékek. — Tanulmányok, Gönczytől. — Kisfaludy A.: Az olvasásról. — Dr. Cserép: Római régiségek. — B. Vay Miklósné: Emlékek, közrebocsátja Jókai. — Saint-Beuve: Arczképek. — Heinrich: Goethe Faustja. — Deák Fer.: Gondolatok. — Schächter: Az emberi akarat szabadságáról. — Segitség. — Az osztrák-magyar monarchia, Bécs és A.-Ausztria, Magyarország. — Szin és szinharmonia. — Budapesti szemle. — Figyelő. — Hazánk. — Egyetemes philologiai közlöny. — Magyar nyelvőr. — Századok. Összesen 96 köt.

A theologiai egylet könyvtárának szerzeményei: Mélt. s főtiszt. Karsay S. püspök ur ajándéka: Masznyik ev. dogmatika. — Nt. Poszvék S. dékán ur ajándéka: Gyámintézeti beszéd. — A dunánt. ág. h. ev. egyházkerület közgyülésének jegyzőkönyve. — A magyarhoni gyámintézet számadása 1887/8-ról. — Oltári ima és szószéki beszéd a magy. e. e. e. gyámintézet XXVIII. évi közgyülése alkalmával. — Gyászemléklapok, Káldy Gyula emlékére. — Emléklap a soproni ev. főiskola 1858-ban érettségi vizsgát tett tanulóinak 30 éves jubileumáról. — Masznyik: Válasz, a szerző ajándéka. — Gyurátz Ferencz: Kézi agenda, a szerző ajándéka. — Szeberényi Lajos: Luther élete, a szerző ajándéka. — Török Józs.: Luther élete, a szerző ajándéka. — Breznyik: A selmeczbányai ev. lyceum története III-dik füz. — A magyarhoni prot. irodalmi társaság alapszabályai. — A Luther társaság 1888. évi müködéséről jelentés. — Folyóiratok: Prot. egyh. s isk. lap. — Ev. egyház és iskola. — Ev. népiskola. — Gondolat. — Prot. pap. — Apostol. — Gyakorlati biblia magyarázatok. — Az egyházi közigazgatás kézikönyve. — Philosophiai szemle. — Közlöny a debreczeni hittanszaki önképző társulat köréből. — Sárospataki ifjusági közlöny. — Ev. lelkészi tár. — Evang. Glocken. — Ev. Unterhaltungsblatt. — Kirchliche Correspondenz für die deutsche Tagespresse. — Mancherlei Gaben u. ein Geist.

A physikai szertár számára beszereztetett: Nagyobb elektromagnes; barometercső a Toricelli féle kisérlethez; hullámgép Mach szerint; a fémek különböző fajmelegét jelző készülék Tyndal szerint; Niaudet-féle elem. A demonstrációkhoz szükséges és felhasznált anyagok. Egyes eszközök javittattak.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

A természetrajzi szertár gyarapodott ajándék utján: 1 darab róka és 1 drb görény-menyéttel (aj. Thiering Lajos ur); 2 drb különböző szinü mókus (aj. Dr. Szilvássy Márton ur); 1 drb ölyv (aj. Szabó Kálmán VII. oszt.) 1 drb kúzma (aj. Renner Oszkár II. oszt.); 1 drb siket fajd kakas (aj. Gr. Széchenyi Gábor ur). Vétel utján szereztetett: 1 drb ürge; 1 drb nagyfülü denevér; 1 drb lappantyu; 1 drb charadrius auratus; a debreczeni főiskolától vétetett egy 260 darabból álló ásványgyüjtemény. Szereztetett továbbá „Humbolt" Monatschrift für die gesammten Naturwissenschaften; — Dr. Hubert: die Wirbelthiere Deutschlands; — Dr. Thome: Flora von Deutschland, Oesterreich u. Schweiz cz. művek.

Egyéb taneszközök: Vidéki rajzoktatás I—XIV. füz.; 6 drb Langel-féle kép; Kiepert: Graecia antiqua; Droysen: allg. historischer Handatlas 96 drb térképpel. — Az ifjusági zenetársaság egy Ederféle zongorát szerzett be (420 frton), mely a lyceumi nagy teremben van felállitva, azon kivül egy nagy és kis bőgőt.

VI.

Tápintézet.

A lefolyt 1888/9-diki tanévben a tápintézetben összesen 234 tanuló nyert élelmezést ide számitva a tanitóképző-intézetnek három helybeli növendékét is, kik azonban csak a reggeliben vettek részt. A tanév elején beiratkozott 228, az év folyamán felvétetett 6, kimaradt 7, volt tehát a tanév végén összesen 227.

A tápintézeti ifjak fentebb jelzett létszáma az egyes tanintézetek szerint következőleg oszlik meg: a bölcs. theol. intézetre esik 22, a gymnasiumra 177, a tanitóképző-intézetre 35.

Kedvezményes volt összesen 111 és pedig: 21 ingyenes, 30 öt, 30 tizenöt s 30 huszonöt frtnyi dijelengedéssel. A kedvezményesek közt volt: 22 bölcs. theol. intézeti hallgató, 57 gymnasiumi tanuló és 32 tanitóképző-intézeti növendék.

Az élelmezés egészben véve változatlan maradt, de örvendetes haladásként kell felemlitenem azon körülményt, hogy a tápintézeti bizottság határozata folytán az intézet étkező terme a paedagogiai követelményeknek megfelelőbben rendeztetett be, amennyiben a növendékek külön evőeszközöket: kést, villát, tányért, kanalat és ivópoharat kaptak, mely czélból ugyanazon bizottság határozata folytán minden egyes növendék megállapitott évi diján felül 1—1 frtot fizetett be az intézet pénztárába. Ezen összeget jövőre csak azon növendékek fizetik, kik először vétetnek fel a tápintézetbe.

Kegyadomány czimén befolyt: a tavali iskolai értesitő bezárása után: Roth Gyula ur részéről 5 frt 70 kr., mely összeg a

mult évi számadásban van feltüntetve; az 1888/9-iki iskolai év folyamán: a kőszegi gyámintézet részéről 5 frt, tiszt. Kiss János szombathelyi lelkész ur 1 frt, tek. dr. Szilvássy Márton ügyvéd ur 10 frt, tiszt. Hering Lajos lelkész ur 1 frt, tiszt. Draskóczy Lajos hódmezővásárhelyi lelkész ur 2 frt, a csávai gyülekezet 1 frt, a büki gyülekezet 1 frt 20 kr., tek. H.... A.... ur 25 frt, a kismartoni gyülekezet 2 frt, az acsádi gyülekezet 2 frt, tek. Laschober Mátyás ügyvéd ur 4 frt, tiszt. Ludig Emanuel lelkész ur 5 frt. A supplicatio összes jövedelme 921 frt 52 kr.

Élelmi szerekben s terményekben adományoztak: nagyságos Rupprecht Kálmán ur egy hectoliter bort és 700 darab fánkot, a ns.-kéri gyülekezet 21 kgr. babot és Sopron sz. kir. város tanácsa 24 köbméter fát 88 frt értékben. Meg kell még ezen rovatban a medgyesi gyülekezetről is emlékeznem, mely évi járulékát a tartozást értékben jóval meghaladó terményekben szolgáltatta be.

Midőn a felsorolt kegyadományokért hálás köszönetet mondok, nem mulaszthatom el, hogy ezen valójában áldásos intézményünket a tanügy nemes barátainak továbbra is becses figyelmébe ne ajánljam.

Az élelmezési teljes évi dij 40 frt; ezért kapnak az ifjak: reggelit, ebédet és vacsorát. Az évi dij fele a felvételkor, fele ellenben a második félév elején fizetendő. A kedvezményesek felvételük alkalmával a megelőző évben fizetett évi dij felét fizetik. A kik a kedvezményesek sorába kivánnak felvétetni, vagy már kedvezményesek levén ujabb dijelengedésben óhajtanak részesülni, azok folyamodványaikat legkésőbb szeptember 8-ig nyujtsák be a tápintézeti gondnokhoz, ki a folyamodás eredményét, illetőleg a tápintézeti bizottságnak ez ügyben hozott határozatát november hó második felében fogja az érdekeltekkel közölni. A nyert engedmény a második félévi dij lefizetésekor számittatik be, mely alkalommal a folyamodó, ha esetleg az ingyenesek közé vétetett fel vagy ha a felvételkor többet fizetett be, mint a mennyit a részére megállapttott évi dij kitesz, az őt megillető különbözetet visszakapja. Azon tanuló, ki csak elégséges általános osztályzatot képes felmutatni, dijelengedesre nem számithat.

Végül meg kell még jegyeznem, hogy a legujabban hozott tápintézeti szabályzatok szerint a hátralékosok, tartozásuk lerovása nélkül fel nem vétetnek.

Gombótz Miklós,
tápint. gondnok.

VII.

Jótevők.

A kegyes pártfogóságnak főtanodánk iránt folyton tapasztatmeleg érdeklődése, egykori lelkes növendékek hálás kegyelete s nemesszivü ügybarátoknak az ifjuság iránti önzetlen jóakarata — az áldozatkészségnek ezen apadhatatlan, örökké buzogó bő forrásai — a lefolyt tanévben is sokféleképen részeltették főtanodánkat szeretetük kegyadományaival s örök hálára köteleztek le bennünket, mely hálánknak e helyen is méltó kifejezést adnunk mulaszthatlan szent kötelességnek ismerjük.

A tanszerek s tápintézetről szóló rovatokban méltányolt jótevők mellett a legméltóbb fájdalommal vegyült hálás érzettel első sorban emlitjük az immár istenben boldogult Káldy Gyula Ő Méltóságát, tanodánk e fennkölt szellemü, lelkes, felejthetetlen jól akaróját, aki a legutóbbi ker. gyülés alkalmával is egyéb közczélu áldozatokon kivül a tanári nyugdijalap gyarapitására ujonan járult 200 frtnyi adománynyal.

A mult évi kerületi gyülés Mélt. és főt. Karsay Sándor püspök ur indltványára a tiltott foku házasságok felmentési dijából rendelkezésére bocsátott összegből 100 frtot szavazott meg a tanári nyugdijalap javára.

Tek. Dukavits István ur 50 frtnyi adománynyal járult a tanári nyugdijalap gyarapitására.

A soproni ev. főiskola 1858-ban érettségi vizsgát tett tanulóinak 1888. évi aug. 23-án tartott 30 éves jubileuma alkalmával az ünnepélyén személyesen részt vett jubilánsok névszerint: Borbély Sándor, dabronyi lelkész, Décsy Lajos, megyei főügyész Trencsénben, Kiss Imre, urai-ujfalui lelkész. Matisz Károly, kispéczi lelkész, Neubauer János, f.-lövői igazgató tanár (azolta jobb létre szenderült), Perlaky Elek, orsz. képviselő, kir. tanácsos Budapesten, Poszvék Sándor, theol. tanár Sopronban, Dr. Reisch Tivadar, ügyvéd Ober-Döblingben, Dr. Schreiner Károly, h. ügyvéd Sopronban, Takáts Dénes törvényszéki biró Sopronban, Tham Frigyes, törvényszéki biró

Győrött, Turcsányi Endre, lelkész Körmenden, Zongor Endre, kiérd. esperes-lelkész Nagy-Geresden, és Weöreös István, földbirtokos Ns.-Csoóban, a ritka szép ünnepélyt megörökitendők 150 frtnyi összeget adományoztak a soproni lyceumi tanári nyugdijalap javára, mint a maguk körébnn e czélra megindított gyüjtés eredményét, mely összeghez Stelczer Frigyes, kiszácsi lelkész ur, ki a jubileumon személyesen meg nem jelenhetett utólag járult a maga részéről is külön 5 frtnyi adománynyal.*)

A tanári nyugdijalap javára járult Fleck Károly ur Hodászon 5 frt, Renner Gusztáv ur Kis-Béren 10 frt, Itzés Zsigmond ur Csepregen 10 frt, Hering Lajos szendi lelkész ur 1 frt, H . . . A . . . 25 frt, Berzsenyi Jenó ur K.-Czellben 10 frt, Ajkay Gyula ur Sárvárott 10 frt, Laschober Mátyás ur Kismartonban 4 frt, Ludig Emanuel kukméri lelkész ur 5 frt, Krenner Pál ur Vasvárott 5 frt, Dr. Schreiner Károly ur 20 frt, Polster János ur Kácsfaluban 1 frt.

Mult évi decz. 23-án Szilvágyon meghalálozott Fejér Károly ur végrendeletében a soproni lyceum számára dijpénzalapitványul hagyományozott 500 frtnyi összeget, miről a főtanodai igazgatóság a szombathelyi járásbiróság utján is hivatalosan is értesittetett.

Takáts Dénes, iskolai felügyelő ur, ez évben is adott az ifjusági magyar társaságnak jutalomdijul 1 drb. aranyt.

A deáksegélyző egyletre adott Bauer Lajos ur Sopronban 1 frt, Laschober Mátyás ur Kis-Martonban 4 frt, ugyan ő az izraelita deáksegélyző egyletnek is adott 2 frtot.

Berzsenyi Jenő ur Kis-Czellből ez évben is küldött 20 frtot ösztöndijul egy 5 dik osztálybeli kitünő szegény tanuló számára. A tanári kar az igazgató inditványára Kovács Jánost részesitette ezen jótéteményben.

Lenck Lajos ur, téglagyáros Sopronban a még csak alakulóban levő tanodai orvosi alapítvány gyarapitására járult 10 frtnyi adománynyal.

Laschober Mátyás ur Kis-Martonban az általa már évekkel ezelőtt megkezdett s eddig évenkénti részletekben növesztett akademiai dijpénz alapitvány növelésére ez évben is beküldötte az igazgatóság utján a helybeli presbyteriumhoz a szokott 25 frtnyi részletet.

---

*) Az ifjukori baráti szeretetnek s kedves emlékeinek szentelt ezen kedélyes hangulatu, de komoly, mély vallásos érzülettől átlengett, valóban lélekemelő ünnepély, melyre a jubilánsok főtiszielendő Karsay Sándor püspök urat s még életben levő, Sopronban lakó egykori tanáraikat is szivesek voltak meghivni, ez alkalomból kiadott «Emléklap» czimü füzetkében is meg van örökítve.

Dr. Artner Jenő ur a magyar szini előadások alkalmával ez évben is 48 darab belépti jegyet bocsátott az igazgató rendelkezésére jelesebb tanulók számára.

Lampel Róbert budapesti könyvkereskedő Schultz-Dávid latin nyelvtana s olvasó s gyakorló könyve behozatala alkalmával hét-hét ingyen példányt bocsátott az igazgatóság rendelkezésére. Az igazgatóság az osztály tanárral egyetértve Cseri Gézát, Kappel Lajost, Kolbenheyer Jánost, Kund Vilmost, Magyar Józsefet, Simon Jenőt és Szlankovits Vilmost részeltette egy-egy ingyen példányban.

Megemlitendő még a déli valamint a győr-sopron-ebenfurthi vaspályák vezér igazgatóságainak azon szives készsége, mely szerint az igazgató ajánlatára szegény tanulóknak minden szünidők alkalmával leszállitott áru menetjegyeket utalványozni szivesek voltak.

VIII.

Adatok a tanoda történetéhez.

A tanév szokott módon szeptember hó 1-én kezdödött. Az első négy nap beiratkozással valamint a felvételi, javitó s pótvizsgákkal telt el; 5-én folyt le az ifjuság s a tanári kar jelenlétében a tanév ünnepélyes megnyitása buzgó áhitatossággal, igazgatói megnyitó beszéddel s az iskolai törvények kihirdetésével. A megnyitási ünnepélyen egyéb vendégeken kivül nagyságos Hunfalvy János egyetemi tanár úr, örvendeztetett meg jelenlétével, ki mint érettségi vizsgálati kormány-képviselő épen akkor körünkben időzött*), de annál sajnosabban éreztük annak a férfiunak hiányát, ki eddig évek soron át személyes jelenlétével nem csak külsőleg emelte a megnyitó ünnepély méltóságát és fényét, hanem ez alkalmat mindig felhasználta, hogy magasztos felügyelői hivatásának megfelelőleg a tanári karral közremüködve az ifjuságot minden szép, jó s nemes czél után való kitartó törekvésre buzditsa s lelkesitse. A szeretve tisztelt egyházkerületi felügyelő, Méltóságos Káldy Gyula úr, a megnyitási ünnepélyről való szokatlan távol maradása sziveinket balsejtelmekkel töltè el, melyek fájdalom! nem sokára be is következtek.

A rendes előadások szept. 6-án kezdődtek.

A tanári személyzetet illetőleg megjegyzendő, hogy a mult évi junius 21-én tartott egyházkerületi iskolai nagybizottmányi gyülés alkalmával az igazgató hivataloskodása határideje lejárván,

*) Az olta, fájdalom! méltán gyászolja a magyar tudomány s tanügy, valamint az ev. egyház ezen tudományos avatottsága mellett oly humanus szellemü férfiu m. é. decz. 6-án bekövetkezett kimultát.

beterjesztette lemondását s tekintve korát s 46 évi szolgálatit nyugdijaztatását kérelmezte; az iskolai nagybizottmány azomban még további három évre ráruházta az igazgatói tisztet. E megtisztelő bizalomtól mélyen meghatva s meginditva az igazgató, ereje fogytának érzetében nehéz szivvel bár, de kötelességszerűen engedett, késznek nyilatkozván az ujonnan ráruházott hivatalnak, de csakis egy évig leendő további viselésére, melynek leteltével nyugalomba bocsáttatását kéri s bizton várja.

Marusák Pál tanár úr, ki 1884/5 olta áldásosan működött főtanodánkban, a nagym. vallás és közoktatásügyi ministerium által a soproni állami felsőbb leánytanoda igazgatójává neveztetvén ki s ennek folytán főtanodánknál viselt tanári állásáról való lemondását püspök urnak julius elején bejelentvén, püspök úr elrendelte a tanszék betöltésére a pályázatot; a pályázat határidejeig, aug. 18-ig azomban pályázó nem jelentkezett. Miért is az aug. 21-én tartott iskolai nagybizottsági gyülés új pályázat hirdetését rendelte el, a jelentkezés határidejéül okt. 15-dike állapittatván meg. — Igy a tanév megkezdésekor intézkedni kellett a betöltetlen tanszék ideiglenes helyettesitése iránt.

Az uj pályázat határidejeig beérkezett 4 pályázó közül az 1888. nov. 14-én tartott iskolai nagybizottmányi gyülés Arndt János bonyhádi algymnasiumi tanárt választotta meg rendes tanárnak a magyar nyelv és irodalom tanszékére, melylyel mint mellék tárgy a német nyelv vagy más gymnasiumi tantárgy van összekötve. Egyszersmind tekintettel azon körülményre, hogy a választott tanárnak a pályázati hirdetésben kitüzött határidő szerinti átköltözködése (január eleje) a bonyhádi algymnasiumot könynyen zavarba hozhatná, valamint tekintettel arra, hogy a lyceumi tanári karnak sikerült a helyettesités kérdését ugy megoldani, hogy az intézet érdekeinek veszélyeztetése nélkül a tanév végeig fenntartható, az iskolai nagybizottmány azon határozatot hozta, hogy a választott tanárnak szabadságában álland uj állását a jövő tanév kezdetével, azaz 1889. szept. 1-én elfoglalnia; a helyettesités ennélfogva fenn is tartatott a tanév végeig.

Sopron sz. kir. városa részéről Trefort Ágoston m. kir. minister emlékezetére m. é. szept. 6-án tartott gyászisteni tiszteleten főtanodánk az igazgató vezetése alatt küldöttségileg részt vett.

A mi az egyházkerületnek minden buzgó tagját s igy a soproni főtanoda tanárait is már hetek sőt hónapok olta folytonos aggodalomban s rettegésben tartotta, a sulyos csapás s veszteség elvégre bekövetkezett. Elvesztettük egyházkerületünk köztiszteletben s szeretben álló felügyelőjét, főtanodánknak e fennkölt szellemü nemeslelkü barátját, ki hivatalos buzgóságban, a haza s az egyház iránt lángoló szeretetben s különösen a nevelés s tanügy köröl tettleg mutatott meleg érdeklődésben ritkitá párját! A nemes

sziv dobogni megszünt m. é. november hó 15-én. Az egyház méltó gyászában szive mélyéből osztozott a soproni főtanodai tanári testület, s az igazgatók vezetése alatt küldöttségilég rakta le a dicsőültnek sirjára a hálás elismerés érdemkoszorúját.

Azon setét, mély gyászt, mely Rudolf trónörökös végzetes halálával oly sujtólag borúlt szeretett királyunk atyai szivére, az egész hű magyar nemzettel egyetemben szive mélyében átérezte főtanodánk ifjusága s tanári testülete. Febr. 5-én a lyceumi nagy teremben gyászünnepélyt tartott, melyen bánatos karének elzengzése után az igazgató megható szavakkal, élénk szinekben ecsetelte a szeretett királynak, a mélyen sujtott szegény apának, a szeretett királyasszonynak, a vérző szivvel kesergő szegény édes anyának, a vigasztalhatatlan özvegynek szivszaggató, kimondhatatlan fájdalmát. Reá alkalmazván a boldogultra Virgiliusnak szavait:

„Ostendent terris hunc tantum fata, nec ultra
Esse sinent!“

kifejezést adott a magyar nemzet méltó bánatának s fájdalmának a pótolhatatlan veszteségen, a boldogult nevéhez füzött annyi dicső szép reménynek sirba száltán. Istentől vigasztalást, erőt s áldást kérve a szeretett királyra, a bizonytalan jövő kétes homályával szemben a költő imaszerü fohászával végezte beszédét:

Ki szivet alkotál s belé érzelmeket,
Szeretni lángolón hazát és nemzetet,
Kinek hatalma szab törvényeket s határt,
Oh népek istene, nyujts, nyujts reménysugárt!

Főtanodánknak egy érdemült egykori hű munkása, Rajcsányi János ez év április 14-én jobblétre szenderült Vadosfán végelgyengülés következtében. Temetésén a tanári kar négytagu küldöttség által képviseltette magát és a sirnál Bancsó Antal theologiai tanár, bucsuzott el a tanári kar nevében az immár örök nyugalomra tért hű munkatárstól.*)

A magyar protestáns irodalmi társaságba a lyceumi tanári testület mint alapitó lépett be, a tanárok közül többen ugy szinte a theologiai egylet rendes tagokul. A társaságnak mult évi de-

*) Rajcsányi 1815-ben szül. Öskün Veszprémmegyében, hol atyja iskolatanitó volt. Tanulmányait a soproni ev. lyceumban elvégezvén egy évet a bécsi theol. fakultáson töltött. Nyilvános pályáját, mint lelkész kezdte Velegen s ott érte őt az 1848. évi mozgalom, melynek lezajlása után a lelkes hazafi s gyujtó hatásu népszónok sokáig bujdosni volt kénytelen, mig szentmártoni Radó Lajos ur házában talált biztos menhelyet mint fiainak nevelője. 1854-ben tanárrá választatott a soproni ev. lyceumba. Ezen állást azomban már 1857-ben felcserélte a lovászpatonai lelkészi állással. De 1869. a közbizalom ujra meghivta a jó emlékezetben maradt tanférfiút Sopronba theologiai tanárnak s mint ilyen szivvel-lélekkel áldásosan működött 1884-ig a midőn testi elgyengülés folytán nyugalomba lépett. Munkás, sok tekintetben borus életének alkonyát Vadosfán töltötte, hol fáradt lelke egyetlen leánya ápoló szeretetében keresett s talált örömöt s vigasztalást, Magyarok története czimü jeles kézikönyve most is használatban van több protestáns iskolában.

czember és f. évi márczius havában tartott közgyülésén Bancsó Antal theol. tanár képviselte főtanodánkat.

Méltóságos és főtisztelendő Karsay Sándor püspök ur a tanév folyama alatt két izben szerencséltette főtanodánkat látogatásával, m. é. szept. 27-én, s következő napjain a theologia szak- s lelkészvizsga alkalmával és f. é. ápril 2-án s különös ez utóbbi alkalommal több napot szentelt ugy a hittani intézet, mint a gymnasium minden egyes osztályainak látogatására, minden osztályhoz ott nyert személyes tapasztalatai nyomán külön-külön intézvén atyailag biztató s buzditó szeretetteljes főpásztori meleg szózatot.

Nagyságos Dr. Németh Antal győri tankerületi főigazgató úr, mint a főgymnasium látogatásával megbizott kormányképviselő február 18. s következő napjain tartotta hivatalos látogatásait. Szerzett tapasztalatait a tanári karnak febr. 22-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyvben a következőkben közli:

1. Az intézet épületének állásáról, a mennyiben azt a magas kormány régebbi jelentések alapján ismeri s ujabban változás abban nem történt uj jelenteni valója nincs.

2. Az osztályok valamint különösen a mellék helyiségek tisztasága érdekében kivánatos, hogy az intézeti szolgának segitség nyujtassék.

3. Helyiségek tekintetében több rendbeli hiányok vannak az intézetben, nevezetesen: a) szorosan vett rajzterem, legalább olyan, mely a népesebb osztályokat is befogadhatná, nincsen; a meglevő szük s egyéb czélra is használtatik. b) Szorosan vett tanári és ifjusági könyvtár helyiség nincsen. c) A meglevő helyiségek közül nem megfelelők a muzeumok helyiségei. Különösen czélszerütlen a természetrajzi szertár helyisége, mert eltekintve attól, hogy szük s ennélfogva rendet és tisztaságot tartani benne igen bajos, egyszersmind czélszerütlen helyen van, napfényt nem kaphatván nedves, ugy hogy a tárgyakat a penésztől kell félteni. A helyiség szükvoltánál fogva a gyüjteményeket tanitási czélra kellőképen használni nem lehet. A gyüjteményben egyes osztályok, u. m. hüllők, emlősök, kétéltüek, rovarok nincsenek ugy képviselve, hogy a szemléltetésre elégségesek volnának. A physikai szertár valamivel kedvezőbb helyzetben van, de a helyiségi viszonyok itt sem teljesen kielégitők, mert a helyiség maholnap szük lesz, a dolgozó terem messze esik tőle s a szemléltető oktatásra nem czélszerü. A muzeumi helyiségek fent vázolt állapota annál inkább sajnálandó és javitásra szorul, mert nem csak hogy mind a két muzeum, különösen pedig a physikai, már most is szép és becses gyüjteménynyel rendelkezik, hanem mind a kettő évenként elég tekintélyes összeget fordithat uj tárgyak megszerzésére.

4. A tanári könyvtár a lyceumi nagy könyvtárral összeköttetésben az értesitő adatai szerint szépen gyarapodott s a folyó évben 518 frt áll rendelkezésére.

5. A köteles tantárgyak mind felkaroltatnak. A módszer az egyéniség és megszokottság szerint különböző.

6. A tankönyvek tulnyomólag az államilag engedélyezettek, különösen üdvözölni lehet a Schultz-Dávid-féle latin nyelvtan s a Böhm-féle propaedeutikai munkák behozatalát és Czógler physikáját.

7. A tanári kart ismeri a magas kormány. A létszámban annyiban változás történt, hogy a magyar irodalom tanszékére megválasztott uj tanár csak a jövő iskolai évben foglalja el állását. Helyét a f. iskolai évben a létező tanerők töltik be helyettesités utján.

8. A tanitási eredmény egészben véve kielégitő. Kielégitő, sőt némely studiumban nagy gondozást tanusit az irásbeli dolgozatok kezelése. Tisztaság és csin tekintetében a felsőbb osztálybeliek megütik a mértéket. A czimiratokban kivánatos az egyenlőség. Ha nincs szokásban ajánlatos a themák előzetes megállapitása és kölcsönös közlése.

9. Az ifjuság viselete és egészségi állapota megnyugtató.

10. A tanulók folvétele szabályszerüen történt. Az első osztályba 66 tanuló bizonyosan felsőbb hatósági engedély alapján vétetett fel.

11. Hivatkozással az állami tanintézetekben ujabban behozott u. n. állandó tanmenetekre főigazgató ur kérdi, valjon nálunk van-e ilynemü intézkedés szokásban?

12. A főnévkönyvek pontos és világos vezetése érdekében ajánlja főigazgató ur, hogy a születési idő megjelelésében a hónapok vagy betükkel irassanak ki, vagy római és ne arabs számmal jeleltessenek. A mennyiben pedig ugy egyes tanulók neveinek irásában, mint a születési idő megjelelésében az egyes névkönyvek között eltéréseket talált, szükségesnek tartja, hogy az eltérések pontos összehasonlitás utján hitelesen s egyöntetüen kijavittassanak. Az ismétlők nevei után megjegyzendő az, hogy ismétlők. — Az igazgatósági napló és az irattár rendben van.

13. Nagy elismeréssel emlékezik meg főigazgató ur a tápintézetről.

14. Egészségi szempontból szükséges, hogy az osztályok szellőztetési készülékkel láttassanak el.

E közlései után megköszöni főigazgató ur az igazgató és a tanári kar szives készségét, melylyel hivatalos munkája teljesitésében támogatták. Viszont az igazgató a tanári kar nevében mond köszönetet főigazgató urnak az intézet érdekében tett fáradozásaiért s a tanári kar iránt tanusitott szives jó indulatáért.

Az ülésről felvett jegyzőkönyv két példányban kiállittatott s hitelesittetett.

A vallásos erkölcsi szellemnek az ifjuság közti élesztésére s ápolására különös gond fordittatott. Vallásos erkölcsi érzeten alapuló tiszta jellem fejlesztését hangsulyozta az igazgató nem csak évnyitó beszédében, hanem az egyes osztályokban tett látogatásai alkalmával is. S szavai nem is találtak sziklás földre, ha bár egyes esetekben a könnyelmüség dudvája ismét elfojtotta a kicsirázott jó magot.

A nyilvános (magyar) isteni tiszteleten, valamint az intézet részéről rendezett külön áhitatossági gyakorlatokban az ifjuság részt venni tartozott. Urvacsorához kétszer járult az ifjuság a tanári karral együtt, m. é. szept. 23. s f. é. május 30-án mind két alkalommal megtartatván a vallásos szent cselekvényre való méltó előkészülésül közáhitatosság a lyceumi nagy teremben.

A lyceumi tanulók confirmatziói oktatását ez évben nagytiszt. Stiegler Gusztáv ur végezte. Május 29-én a templomban tartatott meg számos közönség előtt a confirmandusoknak vallási vizsgálata, 30-án pedig azoknak ünnepélyes felavatása, mely után az egyház e zsenge tagjai a tanodai ifjusággal együtt járultak az ur asztalához.

A lyceumi ifjuság gyámintézeti egylete ez évi müködésének végeredménye a tanév vége előtt nem lévén megállapitható, itt a mult év eredményére kell szoritkoznunk. Az összes bevétel volt 91 frt 61 kr, kiadás 80 frt 20 kr, még pedig az egyházkerületi gyámintézetnek küldött 20 frt, a Leopoldianumra 10 frt, a soproni képezdei 25 éves emlékalapra 20 frt, a budapesti prot. árvaházra 10 frt, a veszprémi gyülekezetnek iskolaalapra 10 frt, az erdélyi magyar gyámintézetnek 10 frt, postadijakra 20 kr. Pénztármaradék 11 frt 41 kr.

A deáksegélyző egylet gyógyszerekre fizetett 15 frt 26 kr. s a tanodai orvosalapra felajánlott 35 frtnyi járulékon kivül ez idén is 3 szegény tanulót részesitett egyenként 30 frt, 5 tanulót pedig fejenként 20 frt összesen 190 frt segélyben.

Az ifjuságnak viselete általában véve kielégitő volt.

Szükségessé vált ugyan e tekintetben olykor-olykor az osztálytanárnak illetőleg az igazgatónak komoly intése s dorgálása nemcsak egyes tanulók, hanem egész osztálylyal szemben, de a szivből jövő s szivhez szóló atyai intés rendesen visszhangra is talált, ugy hogy szigorubb fegyelmi eljárást csak két nagyobb erkölcsi vétség esetében voltunk kénytelenek alkalmazni; de e két sajnos esetben is enyhitette a vétség s igy a büntés sulyát azon körülmény, hogy a vétséget elkövetett ismeretlen tettesek az igazgató komoly felszólitására bünbánólag, töredelmes szivvel maguk jelentkeztek.

Az ifjuság szorgalma s előmenetele s igy a tanitási eredmény egészben véve kielégitő volt. Voltak kitünő tehetséggel vasszorgalmat párositó tanulóink, bár kisebb számban; de el kell ismernünk a tulnyomó többségben is a jó akaratot s törekvést, mely szerint megütötték a mértéket. Kiknél vagy akarat vagy tehetség vagy tán mind kettőnek hiányát tapasztaltuk, az olyanokkal szemben eddigi gyakorlatunk szerint mást nem tehetünk, mint hogy jóakaratulag tanácsoljuk a szülőknek, hogy gyermekeik számára tehetségüknek s hajlamuknak megfelelőbb pályát válaszszanak intézetünkbe az ilyenek ismétlőknek sem vétethetvén fel.

Az ifjuság magán szorgalmáról tanuságot tesznek a nem kötelezett tantárgyakban való részvét, valamint a különféle önképző egyletekben kifejtett tevékenység és nemes verseny.

A franczia nyelv oktatásban összesen 40 tanuló vett részt két csoportban hetenkénti két-két órában.

A szabadkézi rajzban 40 tanuló nyert oktatást két csoportban hetenkénti két-két órában.

A soproni evang. lyceumi gyorsirókör az 1889. évben tartott versenyeken a következő tagjait jutalmazta meg:

1. A Gabelsberger születésének százados évfordulója alkalmával, febr. 10-én tartott a) vita-irási versenyen az első dijjal Szabó Bálint VIII. o. tanulót, a ki „Kisfaludy K. összes munkáit“ kapta; a második dijjal (Ábrányi Emil „Szabadság-Haza“) Obál László Elemér VIII. o. tanulót.

b) A levelező-irási versenyen az első dijjal (Petőfi S. költeményei és Vörösmarty M. Zalán futása) Kováts János V. o. tanulót; a második dijjal (Arany J. „Kisebb költeményei“) Petőcz Ferencz VIII. o. tanulót.

c) A correct-stenogrammi irásnál az első dijjal (Kossuth Lajos „Irataim az Emigratióból“) Petőcz Károly V. o. tanulót; a másodikkal („Vörösmarty életrajza“ Gyulai Páltól), Mikola Sándor VI. tanulót.

2. Az év végén tartott versenyen:

a) a vita-irási versenyen az első dijat (Arany J. „Elegyes és elbeszélő költeményei“) Mikola Sándor VI. o. tanuló; a másodikat (Vörösmarty „Zalán futása“) Petőcz Ferencz VIII. o. tanuló nyerte.

b) A levelező-irási versenyen az első dijat (Arany „Toldi trilogia“) Petőcz Károly V. o. tanuló; a másodikat (Salamon F. „Magyarország a török hóditás korában“) Pröhle Vilmos VI. o tanuló kapta.

c) A correct-stenogrammi versenynél az első dijat (Könyves Tóth Kálmán „Kötelesség“) nem adta ki a kör, a másodikkal („Katona József és Bánk-bánja“ Gyulai Páltól) Petőcz Ferencz VIII. o. tanulót jutalmazta meg a kör.

Az ifjusági „Magyar Társaság“ ebben az iskolaévben is folyton szeme előtt tartotta feladatát, az önmüvelést. Összesen 25 gyülésen 16, részint szépirodalmi, részint aesthetikai, irodalomtörténeti, részint történelmi dolgozatot olvastak fel és biráltak meg tagjai s e mellett úgy a prózai mint a versszavalásra is sok gondot forditottak. A két „Radó Lajcsi“ dijat a társaság Kovács Sándor I. év. theologusnak és Pap Ferencz VII. o. tanulónak itélte oda egész éven át kifejtett buzgóságuk elismeréseül. Junius 2-án díszes közönség jelenlétében örömünnepet tartott s az ez alkalommal előadott munkák közül Pap Ferencz VII. o. tanulónak „Népköltésünkről“ czimü dolgozatát a „Döbröntey Gábor arany“-nyal, Kovács Sándor I. év. theol.-nak „Szilágyi Erzsébet“ czimü munkáját tek. Takáts Dénes ur ajándékozta aranynyal tüntette ki; a „társaság aranyát“ pedig Izák Pál III. év. theol.-nak a főiskolai zenekar vezetőjének adta jutalmul több éven át tanusitott buzgóságáért. A szavalati versenyeken a kitüzött dijakat a következők nyerték el: Hollósy Kálmán VII. o. t. (Lévay József költeményeit) és Csengey Miklós VI. o. t. (Ábrányi „Szabadság-Haza czimü kötetét) a versszavalás; Jánosy Gábor VII. o. t. pedig (Gyulai: Emlékbeszédek s Vörösmarty életrajza czimü müveit) a prózai szavalás terén. A pályázatok is szép eredményt mutattak fel. Lőrincz Mihály VIII. o. tanuló müforditása Sophokles „Antigone“-jából Szász Károly müforditásait Jánosy Gábor VII. o. tanuló „Apai átok“ czimü elbeszélése Baksay „Gyalogösvény“-ét Kovács Sándor munkája: „Rákóczy Ferencz törökországi bujdosása“ Horváth Mihály „Függetlenségi harcz története“ czimü müvét Pap Ferencz VII. o. tanulónak: „Virág Benedek és Berzsenyi Dániel classicismusa“ czimü irodalomtörténeti tanulmánya a Gyulai Pálnak: „Katona József Bánk-bánja“ és Beöthy Zsoltnak: „A tragikum“ czimü müveit vivta ki jutalmul. Általában a „Magyar Társaság“ volt a főgymnasiumi ifjuság szelemi életének középpontja; erről tanuskodik, hogy az ő kezdeményezésére lépett a főgymnasium ifjusága 100 frttal az „E. M. K. E.“ alapitó tagjai sorába.

A theologiai önképzőkör elismerést érdemlő buzgósággal igyekezett ez évben is kitüzött nemes s szent czélját megvalósitani Tartott összesen 27 gyülést és pedig: 1. alakul,ó 10 munkahozó, 8 szavaló, 2 vitatkozó, 2 disz, 2 rendkivüli és egy záró gyülést; egy gyülés tárgyát kizárólag folyó ügyek képezték. A rendes gyüléseken 10 nagyobb részint forrás tanulmányozás utján készült dolgozat olvastatott. A kör által kiirt pályázatok közül az elméleti kérdésre; „a tragikai vétségről és bünhődésről“ beérkezett két munka. A birálásra felkért szaktanár ur mindakettőt dicséretes szorgalommal kidolgozottnak itélte és a kör „Istenek ti bünt dobtatok közénk, hogy emberek legyünk“ jeligéjüt, mint viszonylag jobbat jutalmazta. Szerzője: Holczhammer János.

A gyakorlati kérdésre — Luk. 19. 41—48 alapján készitendő egyházi beszéd — egy munka érkezett, mely a jutalomra érdemesnek találtatott. Szerzője: Nagy Lajos.

Október 31-én a reformátioi ünnepély következő tárgysorozattal tartatott meg: 1. Choral: Előadta a theol. énekkar, Király Béla gymn. tanár ur vezetése mellett. 2. Emlékbeszéd: Tartotta Balogh István (büki) III. é. 3. Frühlingsgesang. Rob. Schumann. Harmoniumon előadta: Izák Pál III. é. 4. A reformátio erkölcsi hatása. Irta és felolvasta Holczhammer János III. é. 5. Óda. Irta és előadja Vojtkó Pál III. é. 6. Choral: „Erős vár a mi Istenünk". Előadta a theol. énekkar.

Az önképzőkör életrevalóságáról s ügybuzgóságáról tett bizonyságot a decz. másodikán a kör 30 éves fenállása s a kör szeretett elnöke nt. Poszvék Sándor ur 10 évi működésének emlékére rendezett családias ünnepély, mely a következő tárgysorozattal tartatott meg: 1. Négyhangu ének. 2. Alkalmi imádság: Karsay Imre. Emlékbeszéd: Balogh István (büki). Visszapillantás a kör 30 éves történetére: Holczhammer János. Alkalmi költemény: Vojtkó Pál. Négyhangu ének.

A theol. egylet mellett, ezzel mintegy párhuzamban világi, szépirodalmi irányban fejtette ki működését a theologiai hallgatóság „Győry Vilmos kör"-e, mely immár fennállásának harmadik évét éli. A kör összesen 20 gyülést tartott, az alakuló és záró, továbbá egy rendkivüli gyülést is beleszámitva. A gyüléseken felolvastatott és megbiráltatott 13 munka, meghallgattatott 24 szavalati el adás. A kör tagjainak munkakedvét pályázat által is igyekezett fokozni, ápolni. Pályázat hirdettetett értekezésre, elbeszélésre és költeményre. A siker kielégitő volt. Ezenkivül a kör egy szépirodalmi havi folyóiratot adott ki és tartott fenn, a „Törekvés"-t, mely Sopronban és környékén, de még az ország távolabbi részeiben is az olvasók és pártfogók szép körét biztositotta már magának s közkedveltségü kis lappá lőn. Nevezetes és el nem hallgatható a kör életének tárgyalásában márczius 15-ikének nyilvános megünneplése. A casino tőzsdecsarnokában előkelő és válogatott közönség előtt folyt le az ünnepély a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó. Tartotta Vojtkó Pál. 2. Emlékbeszéd. Irta és előadta Balog István (büki). 3. Nemzeti dal. Szavalta Draskóczy Lajos. 4. Riadónak harsogása. Hubertől. Férfi négyes. 5. Kossuth Lajosról. Irta és felolvasta Holczhammer János. 6. Óda. Irta és előadta Vojtkó Pál. 7. Hymnus. Az előadást kedélyes társasvacsora követte a közönség résztvevésével czigányzene mellett. A márcz. 15-iki ünnepélyt rendező bizottság pénztárának fölöslegéből és egyes tagok adományából összegyült némi összeg egy „Theologiai önsegélyző egylet"

eszméjének megpenditésére adott a körben alkalmat, mely eszme azonban csak a jövőben fog határozottabb kifejezést nyerni.

Az egészségi viszonyok egészben véve igen kedvezők voltak s csak az utolsó hónapokban fordultak elő gyakrabban ámbár jelentéktelen hurutos bántalmak s mellbajok. Sulyosb betegségi eset csak három fordult elő. Két kedves növendéket kisértünk az örök nyugalom helyére, Laschober Kálmán, III. oszt. tanuló régi szivbaj következtében hirtelen kimult m. é. decz. 12-én. Kund Jenő VIII. oszt. tanuló pedig hosszas szenvedés után máj. 10-én aludt el az Urban. Amannak sirjánál Vojtkó Pál theol. mondott költői ihletű bucsuszózatot. Emettől Aschendorf József bucsuzott el a baráti szeretet meleg hangján tanuló társai nevében.

IX.

A tanodai ifjuság.

I. A gymnasiumi tanulók névsora.

I. osztály.

1. Antal Károly, Tördemitz, zalamegye t.*)
2. Bauer Adolf, Sopron.
3. Bedi Gyula, Alsó-Bük — sopronm.
4. Boros János, Felső-Szakony, sopronm. t.
5. Boros János, Felső-Szakony, sopronm. t.
6. Bubb Gyula, szh. Páka, zalamegye; lh. Zala Szt.-Mihály
7. Cseri Géza, Gércze, vasm. t.
8. Csernok Rezső, Szt.-György, szepesm.
9. Czákler István, Tamási, sopronm. t.
10. Deutsch József, Nagymarton, sopronm.
11. Döbrentey Antal, Kemenes-Hőgyész, vasm.
12. Egyed Béla, Hany, zalam., t. ism.
13. Einbeck Károly, Sopron
14. Fejes Miklós, szh. Pinczehely, tolnam., lh. Kis-Bér komáromm. t.
15. Gábriel Gottfrid, Rust, sopronm. ism.
16. Gebhardt Pál, Sopron.
17. Goldner Jakab, Sopron.
18. Guggenberger Emil, Sopron.
19. Győrffy Sándor, Rába-Szt.-Mihály, vasm. t.
20. Hafenscher Lajos, Sárvár, vasm. t. ism.
21. Hajnal Samu, Simonyi, vasm. t. ism.
22. Halász Lajos, Potyond, sopronm. t.
23. Hideg István, Zsédeny, vasm.

*) szh. = születéshely; lh. = lakhely; t. = tápintézeti; d. = díjpénzes; ism. = ismétlő; mt. = magántanuló.

24. Hima Ferencz, Bezi, győrm. t.
25. Kappel Lajos, Kukmér, vasm. t. s d.
26. Kiss Gyula, Bakony-Magyar-Szombathely, veszprémm. t.
27. Kiss Iétván, szh. Beled, sopronm., lh. Sopron. ism.
28. Kiss Lajos, Nemes-Ládony, sopronm. t.
29. Király István, Boba, vasm.
30. Kluge Béla, Kemenes-Hőgyész, vasm.
31. Kolbenheyer János, szh. Hánta. lh. Csernye veszprm. t., ism.
32. Koppányi Lajos, Kis-Somlyó, vasm. t.
33. Krenner Jenő, Vasvár, vasm. t.
34. Kund Vilmos, Sopron
35. László Gyula, szh. Tót-Keresztur, sopronm., lh. Sopron
36. Lövy Henrik, Sopron
37. Magyar József, Hodos, vasm. t.
38. Mesterházy László, Felső-Szopor, sopronm. t.
39. Miholits János, Czakóháza, győrm. t.
40. Mórotz Kálmán, Kis-Somlyó, vasm.
41. Nagy János, Kem.-Szt.-Márton, vasm.
42. Németh Sándor, Alsó-Szopor, sopronm.
43. Neufeld Hugó, Zólyom, zólyomm.
44. Nitsch Aladár, szh. Csáva, sopronm., lh. Sopron
45. Ötvös Ferencz, szh. Beled, sopronm., lh. K.-Hőgyész, vasm.
46. Páli Sándor, Vönöczk — vasm.
47. Papp Kálmán, szh. Sopron, lh. Vönöczk — vasm. t.
48. Péntek Imre, Felpécz, győrm. — t. ism.
49. Proehle Károly, szh. Bogyoszló, lh. Vath vasm. t. s deáks. d.
50. Pula Dani, Nagy-Dém, veszprémm., t.
51. Roth János, Sárvár t.
52. Schwarz Sándor, Sárvár
53. Seybold Kálmán, Körmend, vasm.
54. Simon Géza, szh. Damonya, sopronm., lh. Sopron
55. Simon Jenő, Path, somogym. t.
56. Slankovits Vilmos, Ottoháza, vasm. t.
57. Süle Sándor, Nagy-Alásony, veszprémm.
58. Süsz Lajos, Bánfalva, sopronm. ism.
59. Szabó Gyula, Farád, sopronm.
60. Szabó József, Farád, sopronm.
61. Szabó Lajos, Répcze-Lak, vasm.
62. Szarka József, Nagy-Geresd, sopronm.
63. Tóth József, Alsó-Káld, vasm. t.
64. Tóth Károly, Gergelyi, veszprémm. ism.
65. Vincze Károly, Guar, sopronm. t.
66. Zongor Viktor, Edvi, sopronm.

Évközben kimaradt:

67. Frühwirth Sándor, Nemeskér, sopronm.

II. Osztály.

1. Balogh József, Alsó-Bük — sopronm. t.
2. Berecz Gábor, Ostffi-Asszonyfa — vasm. t.
3. Berger Ernő, Rohoncz — vasm. t.
4. Birnbaum Nándor Sopron.
5. Boda Géza, Vönöczk — vasm.
6. Bognár Károly, Nagy-Alásony — vasm. d.
7. Brinner Lajos, Sopron. d.
8. Buthy László, szh. N.-Alasony — veszpr. m., lk. Felpécz — győrm. t.
9. Cser Gyula, Szend — komáromm. t.
10. Csizmadia Ferencz, Acsád — vasm. t. s. d.
11. Domby Imre, Mihályi — sopronm. d.
12. Döbrentey János, Pór-Magasi — vasm.
13. Eősze Jenő, Kővágó-Eörs — zalam. t.
14. Fadgyas Gyula, Nagy-Baráti — győrm.
15. Gebhardt Ödön, Sopron.
16. Gombótz Zoltán, Sopron, Rupprecht Alf. d.
17. Hajas Béla, szh. Felső-Szakony, lh. A.-Bük — sopronm. t. s d.
18. Hetyésy Ödön, szh. Simonyi — vasm., lh. Sopron.
19. Kern Sándor, szh. Csáva — sopronm., lh. Sopron.
20. Kicker Ágost, sz. Kabold, lh. Rust — sopronm. t.
21. Kicker Lajos, szh. Kabold, lh. Rust — sopronm. t.
22. Koltay Rezső, Domonkosfa — vasm. t. s d.
23. Kovács János, Réti — győrm. t.
24. Laky Lajos, szh. Magyar-Nádas — kolozsm., lh. Budapest t.
25. Ludig G. Adolf, szh. Locsmánd — sopronm., lh. Körtvélyes — vasm. t.
26. Matthes Adolf, Királyfalva — vasm. t.
27. Mike Lajos, szh. Miske, lh. Ns. Magasi — vasm.
28. Molnár István, Borgáta — vasm.
29. Móritz Dénes, Boba, vasm. t.
30. Nagy Géza, Kővágó-Eörs — zalam. t.
31. Ostffy Lajos, Mihályi — sopronm.
32. Porkoláb Gyula, Kis-Somlyó — vasm.
33. Posch Károly, Bánfalva — sopronm. ism.
34. Pöntör Béla, sz. Tés — veszprém. lh. Csurgó — fehérm. t. ism.
35. Renner Oszkár, Harka — sopronm.
36. Seybold Miksa, szh. Székesfehérvár, lh. Lövő — sopronm. ism.
37. Smikli Gyula, Vanyola — veszprémm.
38. Takács Gábor, Sopron.
39. Thiering Gyula, Sopron.
40. Tóth Sándor, Borgáta — vasm. t.
41. Tremmel János, Rust — sopronm. t.
42. Zongor Ernő, Edvi — sopronm. ism.

43. Zongor József, szh. A.-Bük, lk. Kis-Geresd — sopronm.
44. Schranz Lénárd Ernő, Körmend — vasm. mt.

III. Osztály.

1. Ádám Gyula, Mezőtur — jász-nagy-kun-szolnokm.
2. Alapi István, szh. Urai-Ujfalu — vasm., lh. Sopron. d.
3. Alt Henrik, Sopron.
4. Amminger Sándor, Levél — mosonym. t.
5. Basnár Pál, Bukócz — nyitram. t.
6. Boda János, Vönöczk — vasm.
7. Conrad Rezső, Rust — sopronm. t.
8. Csizmadia Pál, Acsád — vasm. t. s Rupprecht d.
9. Edvi Lajos, Edve — sopronm. t.
10. Fazékas Károly, Csékut — veszprémm. t.
11. Fischel Tóbiás, Medgyes — sopronm. t.
12. Gabnai Lajos, Sopron.
13. Gősi György, Réti — győrm. t.
14. Gruber György, Sopron. d.
15. Hacker Lipót, szh. Lakompak — sopronm., lh. Sopron.
16. Hajas Gyula, Csorna — sopronm.
17. Horváth Lajos, Sömjén — vasm. t.
18. Itzés Zsiga, Csepreg — sopronm. t. s d.
19. Iván Árpád, szh. Kassa — abaujm., lh. Kis-Bér — komáromm.
20. Kapi Jenő, Sopron d.
21. Kiss Béla, szh. Beled — sopronm., lh. Sopron. ism.
22. Kohlmann Dezső, Sopron.
23. Komjáthy Károly, Ondód — fehérm. t.
24. Lángh Lajos, Sopron.
25. Marthon Márton. Szend — komáromm. t. s győri Stelczer d.
26. Marton Lajos, Salomvár — zalam. t.
27. Matthes Adolf, Sopron.
28. Mészáros Béla, Mezőtur j.-n.-kun-szolnokm.
29. Mezriczky Lajos, Kővágó-Eőrs — zalam. t. s d.
30. Mostyenán István, Tokod — esztergomm. t.
31. Noszlopy Elek, Németi — sopronm. t.
32. Noszlopy Gyula, Sopron. ism.
33. Piff Samu, Rödön — vasm. t.
34. Rupprecht Géza, Sopron.
35. Sárkány Ferencz, Felső-Petrócz — vasm. t. s. d.
36. Sass Lajos, Galsa — zalam. t.
37. Schrauf András, Medgyes — sopronm. t.
38. Skerlák László, Muraszombat — vasm. t.
39. Stetka Gusztáv, Sopron.
40. Szabó Sándor, Farád — sopronm. t.
41. Szakács Aladár, Tót-Szt.-Pál — somogym. t.

42. Sztrokay Lajos, Uj-Szőny — komáromm. t.
43. Ulreich Gyula, Sopron.
44. Varga Dezső, Czakóháza — győrm. t.
45. Varga Kálmán, Felső-Petrócz — vasm. t.
46. Valkó Miklós, Szák-komárom. t.
47. Vidos József, Mihályfa — vasm.
48. Vratarics János, Muraszombat — vasm.

Évközben:

49. Laschober Kálmán, Sopron, meghalt.
50. Pöttschacher Géza Sopron, más pályára lépett.
52. Terplán Jenő, Felső-Petrócz — vasm. t. más pályára lépett.

IV. Osztály.

1. Adorján Márton, Kerta — veszprémm. t.
2. Bergmann Ernő, Szarvkő — sopronm. ism.
3. Borcsiczky Béla, Galsa — zalam. t.
4. Fleck Károly, Város-Hadász — vasm. t.
5. Fuchs Zsigmond, szh. Bécs, lh. Sopron.
6. Gindli János, Cyőr. t.
7. Győry Károly, Sopron.
8. Haas Lőrincz, Levél — mosonym. t.
9. Hartmann Károly, Bocska — zalam.
10. Hencz Aladár, szh. Nagy-Kanizsa, lh. Keszthely — zalam.
11. Hübner János, szh. Körmend, lh. Szombathely — vasm.
12. Jugovits István, Répcze-Szemere — sopronm.
13. Jugovits Samu, „ — „
14. Karika Jenő, szh. Győr, lk. Szt.-Márton — győrm.
15. Kheim Samu, Sopron. d.
16. Lenck Elemér, szh. Csáktornya, lh. Alsó-Lendva — zalam.
17. Macher Géza, Lajos-Komárom — veszprémm. t.
18. Manninger Vilmos, Sopron.
19. Molnár Károly, Borgáta — vasm. t. s d.
20. Radványi István, Miskolcz — borsodm.
21. Rázsó Zoltán, Pusztakakad — j.-n.-kun szolnokm.
22. Relle Sándor, szh. Mező-Lak — veszpr.; lh. Szombathely — vasm. t.
23. Relle Zoltán, szh. Mező-Lak — veszpr.; lh. Szombathely — vasm. t.
24. Schindler Márton, Medgyes — sopronm. t.
25. Schöll Lajos, Sopron d.
26. Schranz Ödön, Körmend — vasm. t.
27. Schreiner Jenő, Sopron.
28. Tompa József, Kem.-Högyész — vasm. t. s d.
29. Tompos Zsigmond, Egyh.-Hetye — vasm. t. s. d.
30. Tóth Lajos, szh. Högyész — vasm., lh. Szilsárkány — sopronm. t.
31. Wallner Lajos, Sopron.

32. Weisz Gyula, Sopron.
33. Ziermann Lajos, Rohoncz — vasm. t. s Rupprecht d.
34. Ajkay Zoltán, sz. Kis-Czell — vasm., lh. Sárvár — vasm. mt.

V. osztály.

1. Berger Hugó, Rohoncz — vasm. t.
2. Dukavits Vilmos, szh. Budapest, lh. Sopron.
3. Farkas Gyula, Zámoly — fehérm. t. ism.
4. Fehér Géza, Sopron d.
5. Ferenczy Lajos, Egyházas-Hetye — vasm. t. s d.
6. Fischer Zsigmond, szh. Ns-Ládony — sopronm., lh. Vámos-Család — vasm.
7. Fördős Gyula, Bonyhád — tolnam. t.
8. Fördős Vilmos, Bonyhád — tolnam. t.
9. Grünhut József, Némedi — tolnam. Schey d.
10. Hacker Samu, Lakompak — sopronm.
11. Horváth Gyula, Várpalota — veszpr. t. s d. ism.
12. Kirchner Viktor, Sopron.
13. Kohn Ármin, Sopron. Schey d.
14. Kovács János, szh. Acsád — vasm., lh. Szakony — sopronm. t. s Berzsenyi d.
15. Kovátsits Sándor, Zsebeháza — sopronm. t. s d.
16. Mesterházy Sándor, Alsó-Bük — sopronm. t.
17. Miklós Endre, Győr-Szemere — győrm. t. s d.
18. Noszlopy Antal, Tót-Keresztur — sopronm. t.
19. Oberkamp János, szh. Nagy-Szeben, lh. Sopron.
20. Pálffy Vilmos, Jákfa — vasm. ism.
21. Petőcz Károly, Bana — komáromm. t. s d.
22. Polereczky András, szh. Beska — Szerémm., lh. Káty — bács-bodrogm. t.
23. Porkoláb Gyula, Boba — vasm. t. s d.
24. Posch Sándor, szh. Pornó, lh. Pinka-Mindszent — vasm. t,
25. Renner Gusztáv, szh. M.-Óvár mosonm., lh. Kis-Bér komáromm.
26. Roth Gyula, Sopron.
27. Schaefer Péter, Udvari — tolnam. t.
28. Schreiner Emil, Sopron.
29. Schroedl Hugó, Balf — sopronm. t. s d.
30. Skerlák Aladár, Mura-Szombat — vasm. t.
31. Sokoray Elek, Takácsi — veszprémm. t.
32. Supper Sándor, Pinkafő — vasm. t.
33. Szabó István, Farád — sopronm. t. s d.
34. Takács Dénes, Sopron.

Évközben:

35. Major Ödön, Kismarton — sopronm. a Ludovika akadémiába ment.
36. Remete Dezső, Ságh — vasm. betegség folytán haza ment.

VI. osztály.

1. Bakó Gábor, szh. Budapest, lh. Sopron. d.
2. Balogh Gábor, Kővágó-Eőrs — zalam. t.
3. Becht Ödön, Bonyhád — tolnam. t. s Laub d.
4. Beyer Jenő, Kőszeg — vasm. t. s d.
5. Conrád Lajos, Ruszt — sopronm. t.
6. Csatári Elek, Eszterháza — sopronm. t.
7. Csengey Miklós, Várpalota — veszprémm. t. s deáks. d.
8. Czeke Viktor, Sopron.
9. Dobruczky Lajos, Szakolcza — Nyitram.
10. Emresz Károly, szh. Budapest, lh. Sopron.
11. Geiszlinger Pál, Levél — mosonm. t.
12. Greiner György, szh. Kámáncs — zalam., lh. Csicsó somogym.
13. Horváth Lajos, A.-Szakony — sopronm. t. s d.
14. Jausz Lajos, szh. F.-Lövő — vasm., lh. Sopron.
15. Jenny Béla, szh. Kőszeg — vasm., lh. Sopron.
16. Keményffy Aladár, szh. Győr, lh. Sopron.
17. Klobusiczky László, szh. Nagy-Várad, lh. Monos Petri — biharm.
18. Lehner Vilmos, szh. Kelevizpuszta, lh. Vése — somogym.
19. Maizel Tivadar, Gyönk — tolnam. t.
20. Mesterházy Ernő, Mesterháza — sopronm.
21. Mikola Sándor, F.-Petrócz — vasm. t. s d.
22. Negro Sándor, Pereszteg — sopronm.
23. Polster Kál., szh. Ondód, fehérm. lh. Kácsfalu baranyam. t. ism.
24. Pröhle Vilmos, Fütelek — vasm. t. s Rupprecht d.
25. Rázgha Ernő, szh. Ráró — győrm. lh. Néved — barsm.
26. Renner Róbert, szh. M.-Óvár — mosonm., lh. Kis-Bér — komárommegye.
27. Riedt Károly, Sárvár — vasm.
28. Scheffer Oszkár, Sopron d. s győri Stelczer d.
29. Sólymossy Jenő, szh. Eszterháza, lh. Lózs — sopronm.
30. Szabó Károly, Bük — sopronm. t.
31. Szontagh Jenő, Budapest.
32. Takáts József, szh. Füles, lh. Felső-Szakony — sopronm. t.
33. Takáts Lajos, Répcze-Szemere — sopronm.
34. Thassy Ernő, szh. Zala-Lörő, lh. Zala-Egerszeg — zalam. t.
35. Tompa Lajos, K.-Hőgyész — vasm. t.
36. Tompos László, Egyházas-Hetye — vasm. t.
37. Gr. Zay Károly, Zay-Ugrócz — trencsénm.

Évközben:

38. Artner Károly, Légrád — zalam. t. más iskolába ment.

VII. osztály.

1. Báthory József, Mezőtur — j.-n.-kun-szolnokm. t.
2. Beblavy István, Verbócz — nyitram. t.
3. Bejek Miklós, N.-Kér — sopronm. t.
4. Binder Béla, Kőszeg — vasm.
5. Börötzffy István, szh. Kis-Korpád — somogym. lh. Sopron.
6. Ebenspanger Gyula, Körtvélyes — vasm.
7. Glozer Lajos, Sopron.
8. Gombótz Miklós, szh. Bonyhád — tolnam. lh. Sopron d.
9. Greiner Frigyes, Palin — Zalam. lh. Csicsó — somogym.
10. Hacker Samu, szh. Lakompak — sopronm. lh. Sopron.
11. Hafenscher Sándor, Sárvár — vasm. t. s d.
12. Haffner Ödön, Hidas — baranyam. t. s d.
13. Halka Lajos, szh. Inke lh. Csoknya — somogym. t.
14. Hollósy Kálmán, szh. Pór-Ládony — sopronm. lh. Sopron Roth-Teleki d.
15. Janisch Lajos, Zurány — mosonym. t.
16. Jánosy Gábor Ns.-Magasi — vasm. t. s deáks. d.
17. Klausz Samu, Sopron.
18. Leidenfrost Károly, Léva — barsm.
19. Major János, Felső-Szopor — sopronm. t. s d.
20. Mezriczky Jenő, Kővágó-Eőrs — zalam. t. s Pelargus d.
21. Mikó Géza, Jobbaháza — sopronm. t.
22. Muszotter Béla, szh. Csurgó — somogym. lh. Bonyhád — tolnamegye t. s d.
23. Nádosy Imre, Szt.-Lőrincz — baranyam.
24. Noszlopy Zoltán, Tót-Keresztur — sopronm.
25. Pap Ferencz, Ns.-Magasi — vasm. t. s Roth-Teleki s Gábor arany d.
26. Posch Sándor, szh. Medgyes — sopronm. lh. Levél mosonym. t.
27. Rázsó Jenő, Kunhegyes — jász-nagy-kun-szolnokm. t.
28. Schneeberger Nándor, Sopron.
29. Seibold Károly, Szalonok — vasm. t. s d.
30. Seregély Dávid, Tompaháza — sopronm. t. és d.
31. Siftár Károly, Strukócz — vasm. t. s d.
32. Skriletz Elek, Körmend — vasm. t. s d.
33. Szabó Kálmán, Répcze-Lak — vasm. d.
34. Szovják Imre, Köszeg — vas.
35. Szücs István, Mezőtur — jász-nagy-kun-szolnokm. t.
36. Thiering Lajos, Sopron.
37. Viola Béla, Mihályi — sopronm. t.
38. Vlaszaty János, szh. Sümeg — zalam. lh. Győr t.

Évközben:

39. Saáry Pál, Szt.-Antalfa — zalam. t. más iskolába ment.

VIII. osztály.

1. Aschendorf József, Győr.
2. Becht Albert, Bonyhád — tolnam. t. s Roth-Teleky d.
3. Beyer János, Kőszeg — vasm. t. s Thirring Lajos d.
4. Brunner Ferencz, Kis-Czell — vasm.
5. Buza József, Iván-Egerszeg — vasm. d.
6. Filiczky Miksa, Sopron.
7. Kirnbauer Lajos, Felső-Lövő — vasm.
8. Kiss János, Sár-Szent-Lőrincz — tolnam. t. s d.
9. Kund Kálmán, Sopron. d.
10. Kurz Samu, Felső-Lövő — vasm. t. ism.
11. Lőrincz Mihály, Tab, — somogym. t. s deáks. d.
12. Löwy Sándor, Rohoncz — vasm. ism.
13. Müller József, Sopron. Schey d.
14. Müller Róbert, Dobra — vasm. t. s Roth-Teleky d.
15. Obál Elemér, szh. Sztrukócz, lh. Hidegkut — vasm. t. s d.
16. Petőcz Ferencz, Bana — komáromm. t. s d.
17. Pröhle Henrik, Rába-Kövesd — vasm. t. s Roth-Teleky d.
18. Rácz Gyula, szh. Kolta, lh. Sárvár — vasm. t.
19. Rácz István, szh. Kolta, lh. Sárvár — vasm. t. s d.
20. Radó Elemér K. Sömjén — vasm.
21. Rohacsek Sándor, Ó-Tura — nyitram. t. s d.
22. Rupprecht Oszkár, Sopron, Rupprecht d.
23. Schönberger Samu, Sopron ism.
24. Szabó Bálint, Bük — sopronm. t.
25. Szalay János, Beled — sopronm. t. ism.
26. Sztanó Sándor, Tab — somogym. t. s d.
27. Tomka Jenő, Körtvélyes — vasm. d.
28. Tompa Mihály, Mérges — győrm. t. s Gömbös-Radó d.
29. Trogmeyer Mihály, Sopron. d.

Évközben:

30. Kund Jenő, Répcze-Lak — vasm. t. meghalt.
31. Sólymossy Kálmán, Eszterháza — sopronm. betegség folytán kilépett.

II. A bölcsészet-theologiai intézet hallgatói.

I. évi tanfolyam.

1. Domján Elek, Vásárosfalu — sopronm. t. s Roth-Teleky d.
2. Eősze Zsigmond, Téth — győrm. t. s Roth-Teleky d.
3. Gaf Kálmán, Pápa — veszprémm. t. s d.
4. Grosch Aladár, szh. Nagy-Hajmás, lh. Rácz-Kozár — baranyam. t. s. dijpénzes

5. Jánosy Lajos, Ns-Magasi — vasm. t. s Roth-Teleky d.
6. Kasper József, Német-Szt.-Mihály — vasm. t. s d.
7. Kovács Sándor, Velegh — fehérm. t. s Roth-Teleky d.
8. Nagy Kálmán, Tapolczafő — veszprémm. t. s d.
9. Sass Elemér, Galsa — zalam. t. s Gömbös-Radó d.
10. Szabó János, Lajos-Komárom — veszprémm. t. s deáks. d.

II. évi tanfolyam.

1. Karsay Imre, Tamási — sopronm. t. s deáks. d.
2. Kórossy Gyula, Járek — bácsm. t. s d.
3. Madár Rezső, Kis-Baráti — győrm. t. s Torkos Mária d.
4. Rosta Ferencz, Martonfa — vasm. Rupprecht d.
5. Solcz Ödön, Szt.-Jakab — borsodm. t. s d.
6. Tatay Lajos, B.-Tamási — veszprémm. t. s deáks. d.

III. évi tanfolyam.

1. Balogh István, Bük — sopronm. t. s Radó Ign. d.
2. Balogh István, Kajár — győrm. t. s Roth-Teleky d.
3. Borbély Gyula, Nagy-Baráti — győrm.
4. Draskóczy Lajos, Hódmezővásárhely — csongrádm. t. s d.
5. Gyurkovich Method, Tót-Aradácz — torontálm. d.
6. Holczhammer János, Révfalu — győrm. Roth-Teleky s győri Stelczer d.
7. Izák Pál, Selmeczbánya — hontm. t. s Roth-Teleky d.
8. Kovács István, Szent-Ivánfa — vasm. t. s deáks. d.
9. Nagy Lajos, N.-Ládony — sopronm. t. s Roth-Teleky d.
10. Ritter István, Gyönk — tolnam. d.
11. Szórády Lajos, Kistata — sopronm. t. s d.
12. Vojtkó Pál, Ujvidék — bácsm. Torkos Mária d.

K.

Táblázatos kimutatás a tanuló ifjuságról 1888/9. tanévben.

1. Gymnasiumi tanulók.

Osztály	Beiratott tanuló			évközben kimaradt	Az év végén jelen volt	Az év végén jelen voltak közül vallásra nézve					Anyanyelvre nézve			Életkorra nézve									Tápintézeti	Ösztöndíjas*)
	nyilvános	magán	összesen			ág. h. ev.	helv. h. ev.	róm. kath.	görög keleti	mózes hitü	magyar	német	vend-szláv	10 éves v. azon alul	11 éves	12 éves	13 éves	14 éves	15 éves	16 éves	17 éves	18 éves	19 éves v. azon túl		
I.	67	—	67	1	66	57	—	3	—	6	57	8	1	12	23	17	9	5	—	—	—	—	—	32	2
II.	43	1	44	—	44	41	1	1	—	1	36	8	—	1	8	13	13	5	4	—	—	—	—	20	7
III.	51	—	51	3	48	42	2	1	—	3	35	9	4	—	4	6	11	17	7	3	—	—	—	28	8
IV.	33	1	34	—	34	31	2	—	—	1	27	7	—	—	—	2	10	13	7	—	2	—	—	14	6
V.	36	—	36	2	34	26	2	1	—	5	27	5	2	—	—	—	1	11	7	10	5	—	—	21	42
VI.	38	—	38	1	37	34	1	2	—	—	30	5	2	—	—	—	—	1	16	10	7	3	—	17	9
VII.	39	—	39	1	38	29	4	4	—	1	31	4	3	—	—	—	—	—	1	8	47	8	4	23	14
VIII.	31	—	31	2	29	25	—	1	—	3	24	3	2	—	—	—	—	—	—	—	8	11	10	16	18
Összesen	338	2	340	10	330	285	12	13	—	20	267	49	14	13	35	38	44	52	42	31	39	22	14	171	76

2. A bölcsészet-theologiai intézet növendékei.

I. évi tanf.	10	—	10	—	10	10	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	10	10
II. „ „	6	—	6	—	6	6	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	6
III. „ „	11	1	12	—	12	12	—	—	—	—	9	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	7	11
Összesen	27	1	28	—	28	28	—	—	—	—	22	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27	22	27

*) Ösztöndíjul osztatott ki az egyházkerület a tanári kar s a helybeli ev. gyülekezet kezelése alatti alapitványokból, hozzájárulván még a Roth Teleki s a győri-Stelczer ösztöndíjak, valamint a deák-segélyző-egyleti s több rendbeli pályázati díjak:

a) A gymnasiumi tanulók között . . . . . 1735 frt s 2 darab arany
b) A theologiai intézet növendékei között . . . . . 1005 frt s 3 darab arany

Összesen 2740 frt s 5 darab arany

A soproni lyceumban végzett s tanulmányaikat egyetemeken vagy akadémiákon folytató ifjak között a helybeli ev. presbyterium a kezelése alatti alapitványokból az alapitványok értelmében kiosztott:

a) lelkészi s tanári pályára készülő 8 ifju között . . . . . 1402 frt — kr.
b) jogi, orvosi s technikai pályára készülő 6 ifju között . . . . . 944 frt — kr.

Összesen 2346 frt — kr.

A soproni ev. gyülekezet kezelése alatt levő akademiai dijpénzalapitványokból járó ösztöndijakat a kezelő presbyterium két részletben osztja ki évenként, január és junius havában. Az ösztöndijért benyujtandó folyamodványok november havában küldendők be a soproni evang. gyülekezet felügyelőjéhez s felszerelendők a leczkekönyvvel (index) és a megelőző tanév bizonyitványaival; május hó elején beküldendő a második félévi leczkekönyv és az első félévről colloquiumi bizonyitvány.

A Glosius-féle ösztöndijért folyamodó hittanulók valamely bölcsészeti tárgy sikeres hallgatásáról is tartoznak hiteles bizonyitványt mellékelni.

XI.

A tanári kar kezelése alatti alapitványok s a tanári nyugdijalap állása 1888. évi deczember 31-én.

	Tőke	Pénzt. marad.
1. A Laub János-féle dijpénzalapitvány	277 frt 50 kr.	9 frt 64 kr.
2. A Dubovai-féle „	130 „ — „	3 „ 75 „
3. A Thirring Lajos-féle „	1065 „ — „	48 „ 06 „
4. A Radó Ignácz-féle „	2170 „ — „	66 „ 39 „
5. A Semerey Sándor-féle „	525 „ — „	37 „ 65 „
6. A Németalföldi „	1757 „ 50 „	35 „ 79 „
7. A Kleeblatt-féle „	120 „ — „	5 „ 88 „
8. A Rupprecht Vilmos-féle „	690 „ — „	55 „ 13 „
9. A természettani alapitvány	1297 „ 50 „	331 „ 13 „
10. A természetrajzi alapitvány	525 „ — „	46 „ 87 „
11. A tápintézeti alapitványok	2052 „ 50 „	22 „ 24 „
12. A lyc. nagy-könyvtári alapitvány	570 „ — „	— „ — „
13. Az ifjusági m. könyvtár alapitvány	605 „ — „	— „ — „
14. Az ifjusági német „	50 „ — „	3 „ 80 „
15. Ápoldai alapitvány*) „	520 „ — „	6 „ 60 „
16. A Berta Ádám-féle alapitvány	85 „ — „	7 „ 47 „
17. A Rupprecht Alfréd-dijp. alapitvány	530 „ — „	11 „ 27 „
18. A Schey Fülöp alapitvány	1050 „ — „	47 „ 98 „
19. A Gömbös-Radó alapitvány	1050 „ — „	80 „ 96 „

*) Az ápoldai alapitvány kamatjövedelméből szegényebb tanulók betegség esetén ingyen láttatnak el gyógyszerekkel. A mennyiben az alapitvány kamat jövedelme nem elegendő, a hiányt a deáksegélyző egylet pótolja. A Zaka- és Oertel-féle alapitványok erejénél fogva a mult évben is több izben vettük igénybe a helybeli magán betegápoldát, hol lyceumbeli tanulók számára mindenkor rendelkezésre áll két ágy külön szobában s a beteg ifjak gondos ellátásban s gyógykezelésben részesülnek. Különben hálás köszönettel kell elismernünk e helyen azon szives készséget, melyet több helybeli orvos, nevezetesen Beck, Bergmann, Cavallar, Démy, Manninger, Poszvék .és Stráner urak a lefolyt tanévben is tanusitottak szegény tanulók ingyen való gyógykezelésében.

20. A tanodai orvos-alap 100 frt — kr. 8 frt 37 kr.
21. A deáksegélyző-egylet tőkéje 5080 „ — „ — „ — „
22. A tanári nyugdijalap, méltóságos Ostffy Pál ur külön alapits kamatjárulékát is bele tudva az 1888. év végével tett: 68.470 frtot; pénztármaradék: 152 frt 33 kr., s 241 frt 12 kr. kamathátralék.

XII.

Közvizsgák.

A tanév végén tartott közvizsgák következő rendben folytak le:

Junius 17. a gyakorló iskola vizsgája, és pedig d. e. 8—½10 az I. s II. oszt., ½10—16-ig a III. s IV. oszt. növendékivel a képezdei nagyteremben.

Junius 18. egyházkerületi iskolai nagybizottmányi gyűlés a lyceumi nagyteremben.

Junius 19. d. e. 10 órakor hálaünnepély a főtanoda jótevőinek emlékezetére, egy alkalommal az igazgatónak a főtanodától való bucsuzása a lyceumi nagyteremben; délután esetleg az iskolai nagybizottmányi gyűlés folytatása; 6 órakor pedig az algymnasiumi tanulóknak testgyakorlati próbatéte a tornacsarnokban.

Junius 20. d. e. 8—10 a gymn. I. oszt., 10—12 a gymn. II. osztályának vizsgája a lyceumi nagyteremben.

Junius 20. d. u. 3—6 a gymn. III. oszt. vizsgája a lyc. nagyteremben; 6 órakor a főgymnasium tanulóinak testgyakorlati próbatéte a tornacsarnokban.

Junius 21. d. e. 8—12 a gymn. IV. oszt. vizsgája a lyc. nagyteremben.

Junius 21. d. u. 3—7 a gymn. V. oszt. vizsgája a lyc. nagyteremben.

Junius 22. d. e. 8—12 a gymn. VI. oszt. vizsgája a lyc. nagyteremben.

Junius 22. d. u. 3—6 a gymn. VII. oszt. vizsgája a lyceumi nagyteremben; 6 órakor a tanitóképezde növendékeinek testgyakorlati próbatéte a tornacsarnokban.

Junius 24. d. e. 8—12 s d. u. 3—7-ig a másodéves theol. alapvizsgája.

Junius 25. d. e. 8—12 a theologusok alapvizsgája folytatólag.

Junius 25. d. u. 3—7-ig a tanitóképezde IV. évi növendékeinek tanképességi szóbeli vizsgája a képezdei nagyteremben.

Junius 26. d. e. 8—12 s d. u. 3—6 a tanképességi vizsga folytatása. 6 órakor az érettségi vizsgáló bizottság értekezlete a május 27—junius 1-ig tartott irásbeli érettségi vizsgálat végeredményének megállapitása végett a lyceumi nagyteremben.

Junius 27., 28. s 29. d. e. 8—12 s d. u. 3—7-ig érettségi szóbeli vizsga a gymn. VIII. oszt. növendékeivel a lyceumi nagyteremben.

A magántanulók vizsgája jun. 26-án d. e. 8—12 tartatik meg.

Az 1887/8-iki tanévben érettségi vizsgára jelentkezett 27 nyilvános tanuló, kik a sikerrel megállott osztályvizsgálat alapján, valamennyien irásbeli vizsgálatra bocsáttattak. Ezekhez járult még 4 tanuló, kiket a megelőző évben a vizsgáló bizottság egy évmulva ismétlendő teljes vizsgálatra utasitott. Az irásbeli vizsgán tehát, mely május 28-án a következő napokban folyt le, összesen 31 tanuló vett részt.

A vizsgáló bizottság junius 25-én méltóságos és főtisztelendő Karsay Sándor püspök ur elnöklete alatt, nagyságos Hunfalvy János egyetemi rector urnak mint kormányképviselőnek jelenlétében tartott tanácskozásában öt tanulót irásbeli dolgozatai elégtelensége miatt egy évre visszavetett; a többit számszerint 26, szóbeli vizsgára bocsátotta, mely is junius 25., 26. és 27-én tartatott meg.

A szóbeli vizsga befejezése után a vizsgáló bizottság az eredmény megállapitására összeülvén az irásbeli dolgozatok és szóbeli feleletek alapján 1 tanulót jeles, 9 jó, 10 elégséges általános osztályzati fokozattal érettnek nyilvánitott; 5 tanulót két hó mulva teendő javitó vizsgára utasitott, 1 pedig egy évre visszavetett. A javitóvizsgán, mely nagyt. Brunner János lelkész ur, mint bizottsági helyettes elnök alatt nagys. Hunfalvy János kormányképviselő ur jelenlétében szeptember 5-én tartatott, a megjelent 5 tanuló közül kettő az illető szakból nyert elégtelen osztályzatot jó-ra, 3 pedig elégségesre javította s igy egyszerüen éretteknek nyilvánittattak.

A vizsgát megállott 25 ifju közül 5 lelkészi, 2 jogászi, 2 orvosi 5 gazdászati, 3 technikai, 1 erdészeti, 6 vasut vagy postahivatali, 1 tanári pályát választott jövendő életpályául.

XIII.

Figyelmeztetés az 1889/90. tanév kezdetét illetőleg s egyéb tudnivalók.

A jövő tanév szeptember 1-én kezdődik. A négy első napot a beirás és a felvéti- s javitó- illetőleg pótvizsgák veszik igénybe, 5-én következik a tanév ünnepélyes megnyitása, 6-án kezdődnek a rendes előadások. Ezen határidőn túl a felvétel csak az elkésés okának kellő igazolása mellett engedhető meg. A felvétel bármely osztályba csak a megelőző osztály sikeres bevégzését igazoló hiteles bizonyitvány, illetőleg felvéti vizsga alapján lehetséges.

Azon tanulónak, ki egy tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az 1883. törvény értelmében a tanári testület megengedheti, hogy amaz osztályzat kijavitása végett a következő iskola év kezdetén vizsgálatot tehessen. Javitási szándékát azomban mindjárt a tanév végén be kell jelentenie az igazgatónál. A ki két tárgyból

kapott elégtelen osztályzatot, az csak rendkivüli esetben a tanintézet főhatósága engedélyével bocsátható javitó vizsgára, s ez iránti folyamodványát mindjárt az év végével kell az igazgatóság utján a főtisztelendő püspök urhoz felterjesztenie. A ki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az javitó vizsgára semmi esetre sem bocsátható.

Mindennemü tanodai tartozások félévenkint előre fizetendők. — Tandij fapénzzel együtt első félévre az algymnasinmban 8 frt, a főgymnasiumban s a theol. intézetben 9 frt, a második félévben az algymnasiumban 7 frt, főgymnasiumban s a theol. intézetben 8 frt. Testgyakorlatért egész évre 3 frt. A főtanodába járó izr. tanulók a tandij kétszeresét fizetik, tehát az algymnasiumban félévenkint 14 frtot, a főgymnasiumban 16 frtot; a többi dijakat egyformán fizetik a többi növendékekkel.

Könyvtárra, nyugdijalapra, bizonyitvány s értesitőre s muzeumokra fizetnek beiratáskor theologusok s algymnasiumbeli tanulók összesen 4 frt 55 krt, a főgymnasiumbeli tanulók 5 frt 55 krt.

Az uj jövevények fizetnek beiratkozási dijul 1 frt 5 krt.

A tápintézetbe való felvételre nézve felvilágositást ad a tápintézeti gondnok jelentése a VI. sz. alatt.

Müllner Mátyás,
igazgató.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

TARTALOM:

I. A gymnasiumban elvégzett tananyag.
II. A bölcsészet-theologiai intézetben előadott tárgyak.
III. Tanári személyzet. a) Rendes tanárok.
b) Rendkivüli és melléktanárok.
IV. A gymnasiumban kötelezett tantárgyak hetenkinti óraszáma.
V. Tanszerek.
VI. Tápintézet.
VII. Jótevők.
VIII. Adatok a tanoda történetéhez.
IX. A tanodai ifjuság.
X. Táblázatos kimutatás a tanuló ifjuságról 1888/89. tanévben.
XI. A tanári kar kezelése alatti alapitványok s a tanári nyugdijalap állása 1888. évi deczember 31-én.
XII. Közvizsgák.
XIII. Figyelmeztetés az 1889/90. tanév kezdetét illetőleg és egyéb tudnivalók.